

Resursă Educațională Deschisă

Ghid pentru Bacalaureat la Istorie – Test, Hărți Mentale și Strategii de Rezolvare

Prof. Borca Valentin

Liceul de Arte „Sigismund Toduță” Deva

Scop:

Dezvoltarea unei resurse educaționale deschise care să sprijine elevii în pregătirea eficientă pentru examenul de Bacalaureat, prin oferirea unui test model cu barem, a unor hărți mentale sintetice și a unor sugestii practice de abordare și rezolvare a subiectelor.

Obiective:

1. Elaborarea unui test model de Bacalaureat însoțit de barem, ca instrument de exersare a tipologiei și cerințelor examenului.
2. Realizarea unei sinteze vizuale a materiei de examen prin hărți mentale, în vederea facilitării înțelegerii și memorării conținuturilor esențiale.
3. Propunerea unor strategii și sugestii de abordare eficientă a subiectelor, pentru optimizarea performanței elevilor la examen.
4. Crearea unei resurse educaționale gratuite și accesibile, utilizabile atât în studiul individual, cât și în activitățile didactice.

Examenul național de bacalaureat
Proba E.c)
Istorie

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-an instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I _____ (30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Apelând la cele mai diverse modalități de expresie, umanismul țărilor române ilustrează [...] o tematică distinctă, filozofică, istoriografică și juridică care echilibrează din punct de vedere cantitativ literatura religioasă. Îndeosebi istoriografia rămâne și în a doua jumătate a secolului un gen amplu cultivat, întrucât, cantitativ și calitativ, este principalul domeniu al activității intelectuale. Diversitatea genurilor la care aderă autorii (cronici, istorii, jurnale, memorii sau istorii în versuri) și în mod special cultivarea acelor specifice istoriografiei umaniste [...] atestă o evoluție spre istoriografia modernă. Autorii secolului al XVII-lea, Grigore Ureche în *Letopiseșul Țării Moldovei*, Miron Costin în *De neamul moldovenilor* și stolnicul Constantin Cantacuzino în *Istoria Țării Românești*, datorită dezvoltării ideilor perioadei precedente, așază istoria românilor pe fundalul originii sale latine. [...] Istoriografia românească exprimă argumentat și la nivelul unei continuități remarcabile, de la Grigore Ureche și Miron Costin la stolnicul Constantin Cantacuzino și principele Moldovei, Dimitrie Cantemir, prin genuri proprii umanismului cu un corespunzător spirit critic, ideile originii comune latine a românilor, unității lor în spațiul Daciei de odinioară, susținute de o activă conștiință de sine”.

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

B. „Dimitrie Cantemir [...] vădea la începutul secolului al XVIII-lea preocupări concordante cu valorile preiluministe. În această sferă de interese a Iluminismului timpuriu se înscrie lucrarea geografică a învățatului principe, *Descriptio Moldaviae*, redactată în spiritul școlii germane de cunoaștere a statelor [...]; aceleași sensibilități culturale îi aparține opera lui Johann Filstich, *Tentamen Historiae Vallachicae*, precum și lucrarea lui Köleséry consacrată mineritului din Transilvania, *Auraria Romano Dacia* (1717). Făcând cunoscute cercurilor științifice realitățile țărilor române, această pleiadă de cărți evidențiază originea latină a românilor, expunând-o unor mai largi cercuri intelectuale europene.

Dimitrie Cantemir, animat de ideea emancipării politice a țărilor române, consacră în *Historia Moldo-Valachica* și *Hronicon a vechimii romano-moldo-vlahilor* pagini semnificative despre latinitatea poporului român și a limbii sale, subliniind ideea apartenenței acestuia la aceeași civilizație [...]. Principele Moldovei continua, la nivelul unei savante argumentații, opțiunile umaniștilor din secolul al XVII-lea, conferind ideii de latinitate o formă doctrinară”.

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți lucrarea scrisă de Constantin Cantacuzino, precizată în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la poporul român. **2 puncte**
3. Menționați statul român și conducătorul acestuia la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că opțiunile umaniștilor din secolul al XVII-lea sunt continuate în secolul următor. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză* respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două aspecte din secolul al XX-lea referitoare la romanitatea românilor. **6 puncte**
7. Menționați o caracteristică a izvoarelor istorice care susțin romanitatea românilor în secolul al XV-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea _____ (30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Constituția a fost promulgată de domnitorul Carol I la 30 iunie 1866 și a intrat în vigoare la 1 iulie 1866, data publicării ei în monitorul oficial (...). Deși țara se găsea încă sub suzeranitatea Imperiului Otoman, căruia îi plătea tribut și din care făcea parte nominal, totuși niciuna din prevederile ei nu menționează și nici nu face cea mai mică referire la această dependență (...).

«Art. 1 – Principatele Unite Române constituiesc un singur stat indivizibil, sub denumirea de România». Calificativul *indivizibil* era un răspuns la insistența puterilor garante ca Principatele să se separe prin alegerea unui nou domn (...)

Ca formă de guvernământ, România se transforma dintr-o monarhie electivă într-o monarhie ereditară (art. 82), ceea ce constituia încă o nesecotire a Convenției de la Paris (...). Se anunța principiul că toate puterile emană de la națiune și era dezvoltat principiul separării puterilor în stat. Puterea executivă era încredințată domnului (art. 35), puterea legislativă în mod colectiv domnului și Reprezentanței Naționale (art. 32, alin I), iar puterea judecătorească tribunalelor și curților (art. 36). Reprezentanța Națională se compunea din Senat și Adunarea Deputaților. Se adoptă deci sistemul bicameral (...)

Titlul II. „Despre drepturile românilor”, prevedea cele mai largi libertăți: libertatea conștiinței, a presei, a învățământului, a întrunirilor. Privilegiile și titlurile de noblețe erau desființate. Inviolabilitatea persoanei și a domiciliului erau garantate. Se interzicea pedeapsa cu moartea și confiscarea averii. Se asigura secretul corespondenței. Libertatea presei era garantată foarte eficient, specificându-se că ziarele n-aveau nevoie de autorizație pentru a apărea (...) nu puteau fi suprimate sau suspendate. Drepturile electorale se bazau tot pe cens, alegătorii fiind împărțiți în patru colegii electorale în funcție de venit, profesiune și demnități deținute.

(E.Focșăneanu, *Istoria constituțională a României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți puterea suzerană precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați, din sursa dată, numele domnitorului și un aspect referitor la forma de guvernământ a statului. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la puterea legislativă. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la drepturile și libertățile cetățenești, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia existența unei constituții a contribuit la consolidarea democrației românești în prima jumătate a secolului XX. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea _____ (30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre totalitarism și democrație în Europa (secolul al XX-lea), având în vedere:

- menționarea a două ideologii totalitare din Europa Occidentală și a câte unei caracteristici a fiecăreia, în prima jumătate a secolului al XX-lea;
- prezentarea unei practici politice totalitare utilizate în Europa de Est, în a doua jumătate a secolului al XX-lea și precizarea unui stat care a utilizat această practică politică;
- formularea unui punct de vedere referitor la practicile politice democratice din Europa, în a doua jumătate a secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, structurarea eseului, evidențierea **relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.

**Examenul național de bacalaureat
Proba E.c)**

Istorie

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la zece.

SUBIECTUL I _____ (30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: *Istoria Țării Românești* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *Dimitrie Cantemir, animat de ideea emancipării politice a țărilor române, consacră în Historia Moldo-Valachica și Hronicon a vechimii româno-moldo-vlahilor pagini semnificative despre latinitatea poporului român*, *Dimitrie Cantemir subliniază apartenența acestuia la aceeași civilizație etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
3. **câte 3 puncte** pentru fiecare răspuns: *Moldova, Dimitrie Cantemir*
Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț) (3px2=6p)
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **B**
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*)
Exemple: *Cauză: întrucât, cantitativ și calitativ, este principalul domeniu al activității intelectuale și efect: Îndeosebi istoriografia rămâne și în a doua jumătate a secolului un gen amplu cultivat SAU Cauză: datorită dezvoltării ideilor perioadei precedente și efect: așază istoria românilor pe fundalul originii sale latine etc.*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror două aspecte din secolul al XX-lea referitoare la romanitatea românilor (1px2=2p)
Exemple: *latinitatea și continuitatea românilor sunt argumentate științific de către V. Pârvan/N. Iorga/Gh. I. Brătianu etc., este politizată în timpul regimului totalitar, abordarea acesteia a fost determinată de relațiile cu Uniunea Sovietică etc.*
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărei caracteristici menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la caracteristică (2px2=4p)
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei caracteristici a izvoarelor istorice care susțin romanitatea românilor în secolul al XV-lea
Exemple: *menționează latinitatea poporului român, menționează latinitatea limbii române etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț)**

SUBIECTUL al II-lea _____ (30 de puncte)

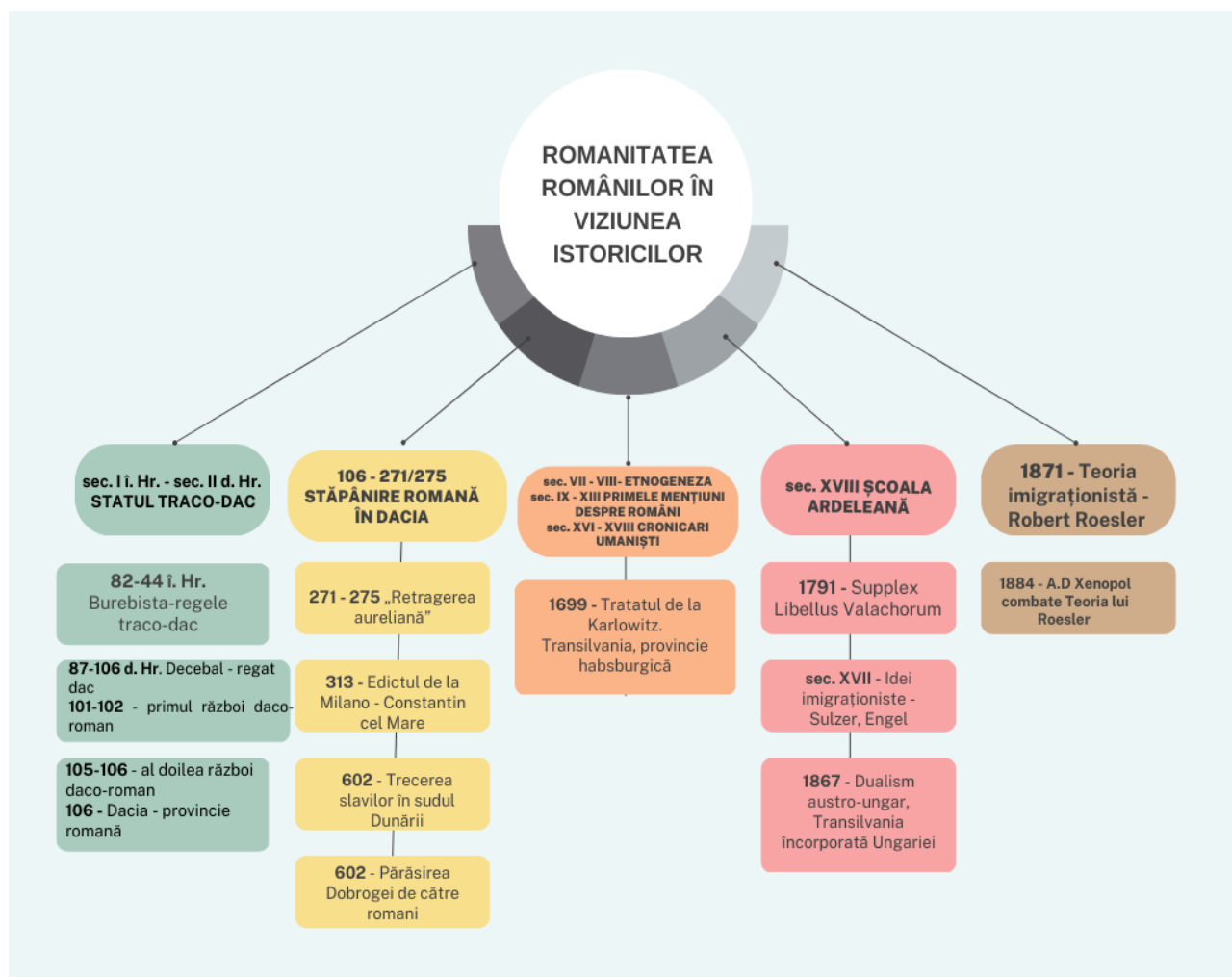
1. **2 puncte** pentru răspunsul: Imperiul Otoman **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru răspunsul: al XIX-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru răspunsul: Carol I
3 puncte pentru menționarea aspectului referitor la forma de guvernământ a statului
Exemplu: *Ca formă de guvernământ, România se transforma dintr-o monarhie electivă într-o monarhie ereditară* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la puterea legislativă **(3px2=6p)**
Exemple: *puterea legislativă în mod colectiv domnului și Reprezentanței Naționale. Reprezentanța Națională se compunea din Senat și Adunarea Deputaților.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la drepturile și libertățile cetățenești
câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**
Exemplu: *Drepturile și libertățile cetățenești au fost promovate și consolidate prin Constituția din 1866. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: „Despre drepturile românilor”, prevedea cele mai largi libertăți: libertatea conștiinței, a presei, a învățământului, a întrunirilor și Inviolabilitatea persoanei și a domiciliului erau garantate. Se interzicea pedeapsa cu moartea și confiscarea averii etc.* **Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.**
6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** implementarea Constituției din 1923) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, astfel* etc.)

SUBIECTUL al III-lea _____ (30 de puncte)

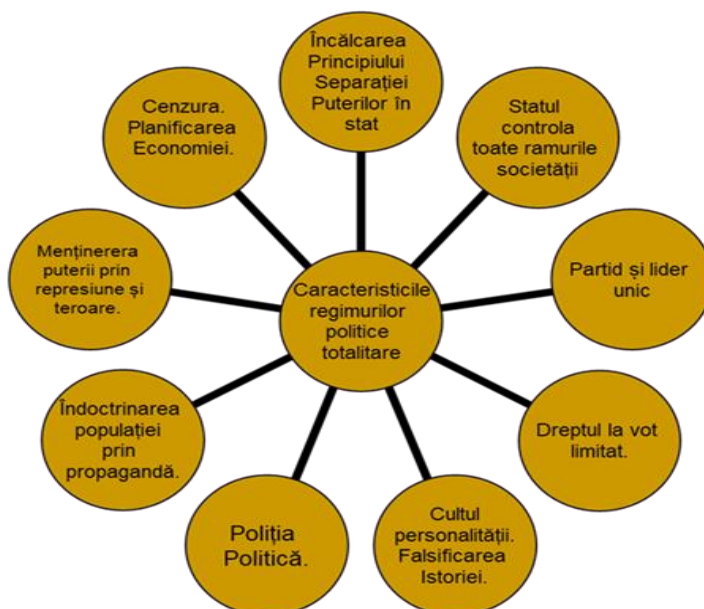
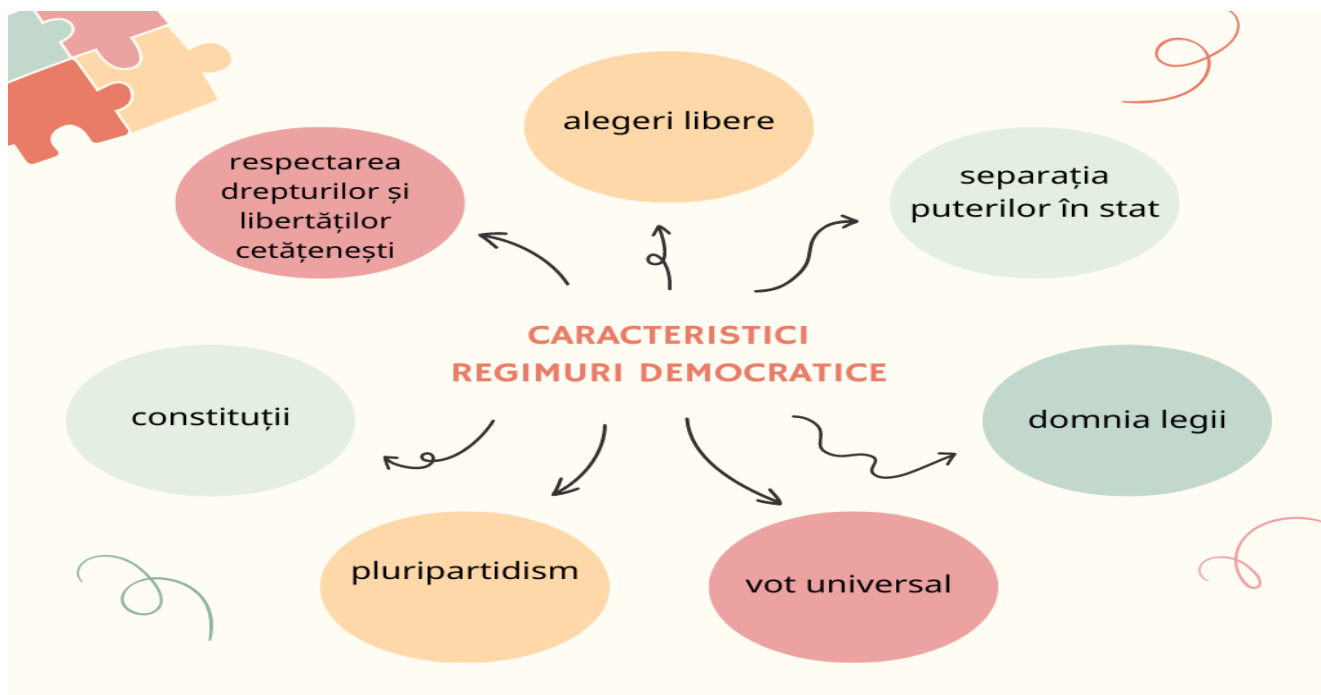
Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **câte 3 puncte** pentru menționarea a două ideologii totalitare din Europa Occidentală (**de exemplu:** fascismul, național-socialismul/nazismul) **(3px2=6p)**
câte 3 puncte pentru menționarea oricărei caracteristici a fiecăreia, în prima jumătate a secolului al XX-lea (**de exemplu:** caracter naționalist, susține formarea Germaniei Mari etc.) **(3px2=6p)**
- **2 puncte** pentru menționarea oricărei practici politice totalitare utilizate în Europa de Est, în a doua jumătate a secolului al XX-lea (**de exemplu:** cultul personalității, existența organelor de represiune etc.)
3 puncte pentru prezentarea practicii politice menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la practica politică și se utilizează relația cauză-efect
1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la practica politică

Romanitatea românilor în viziunea istoricilor

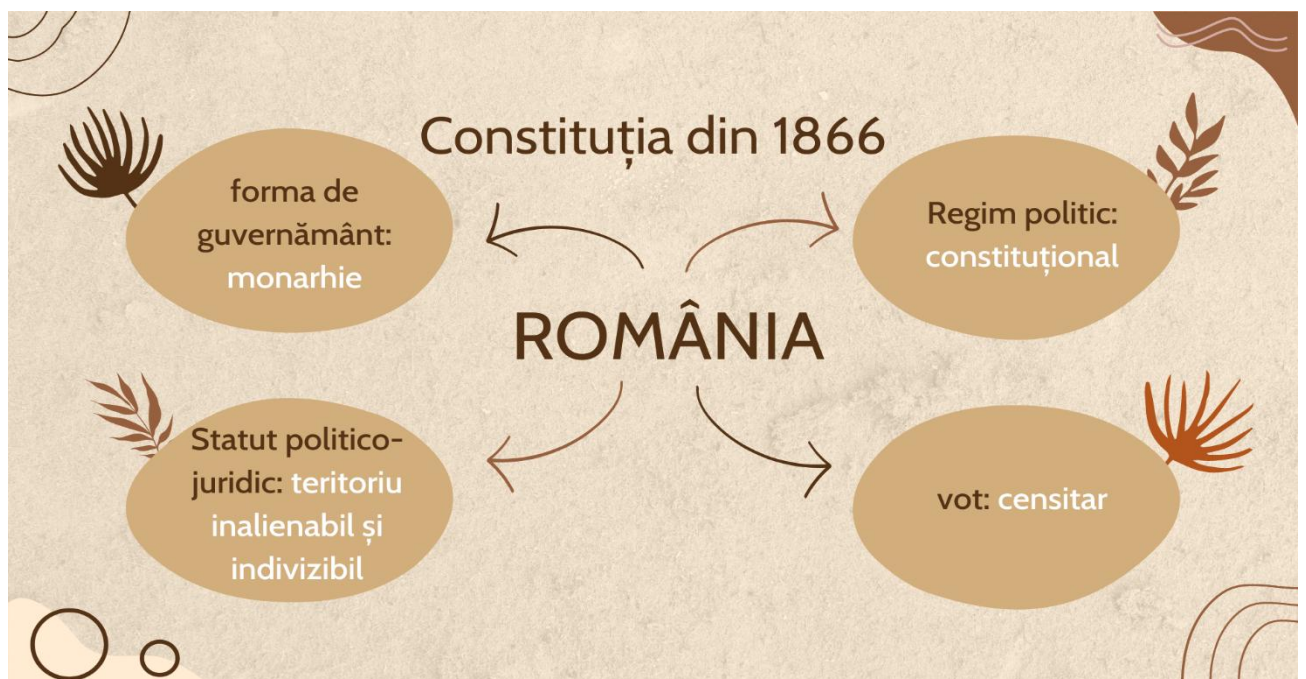
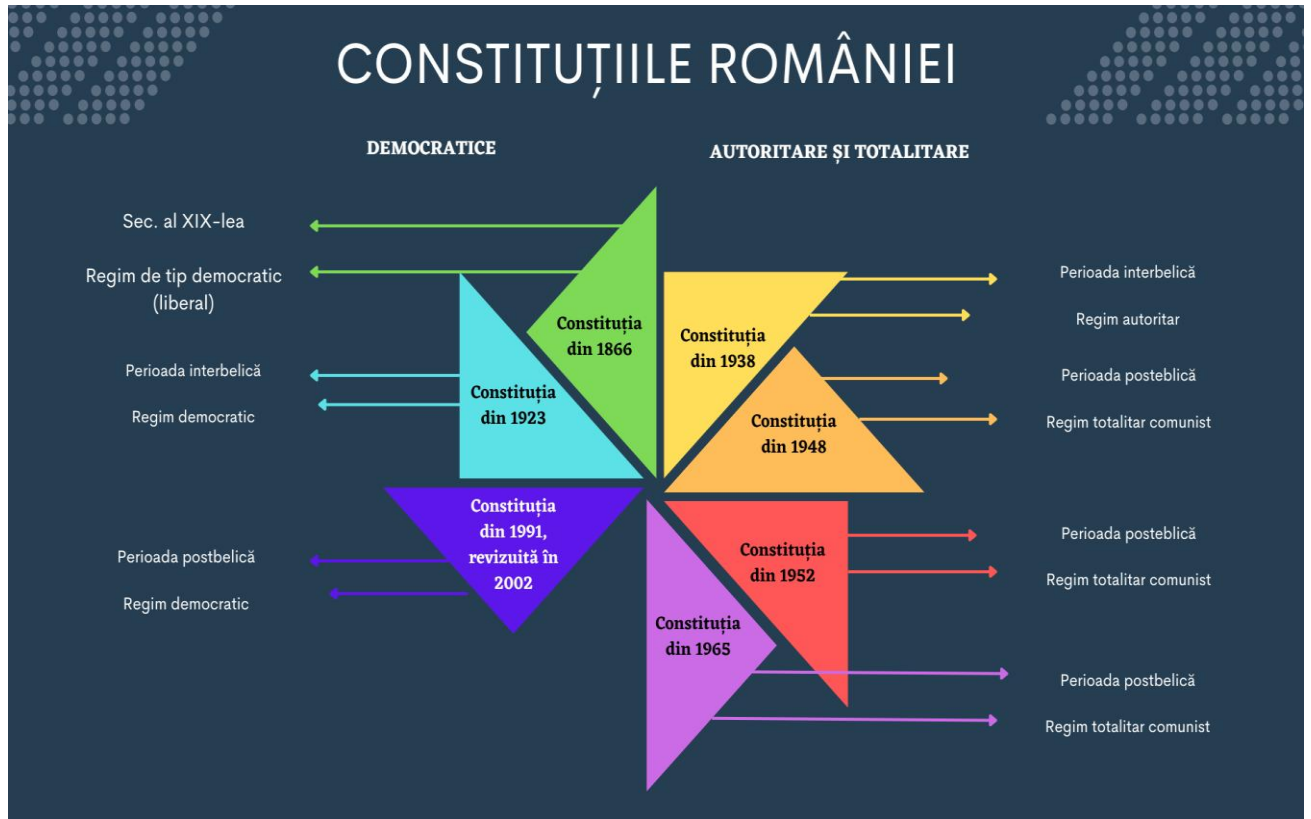

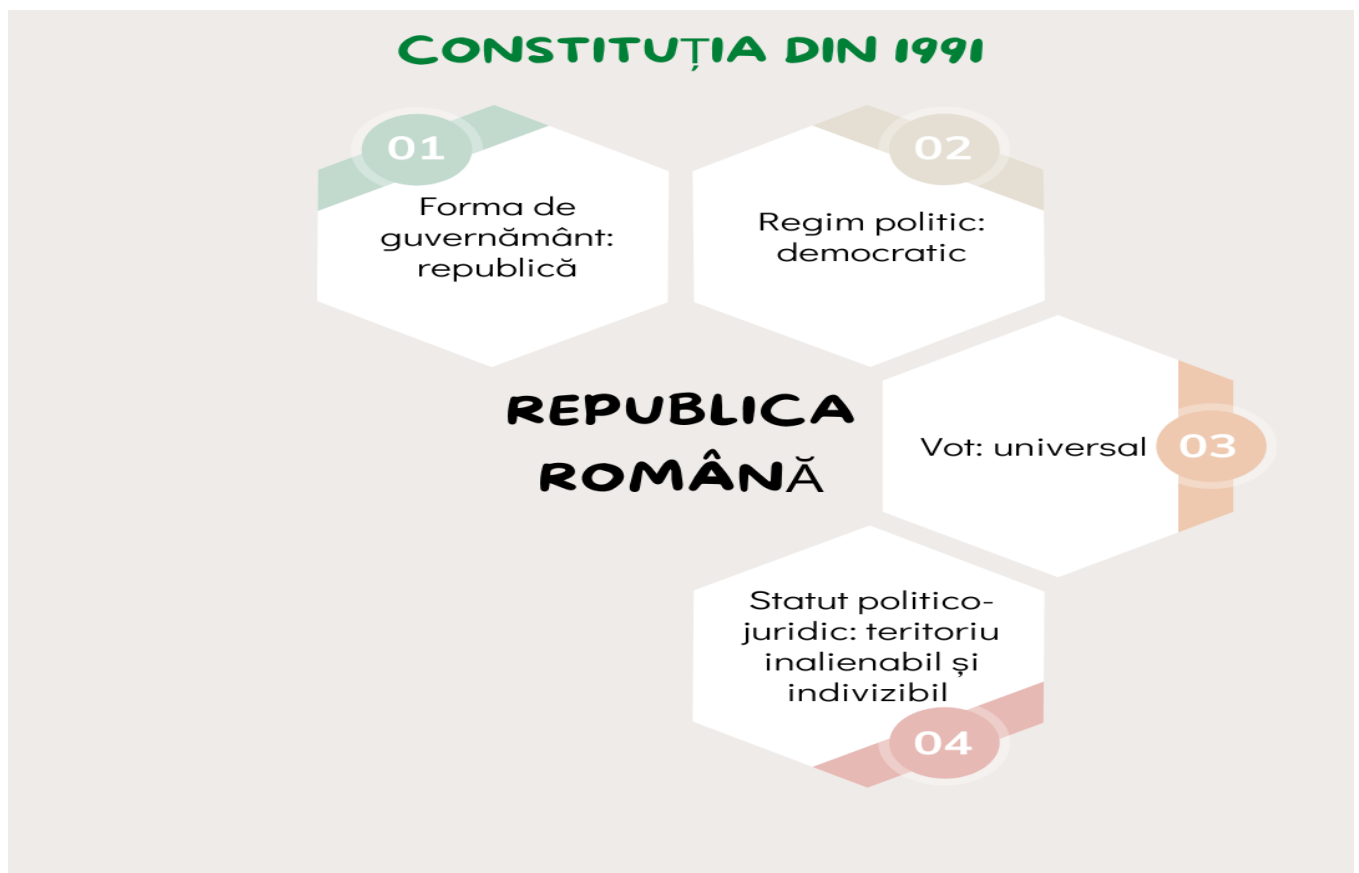
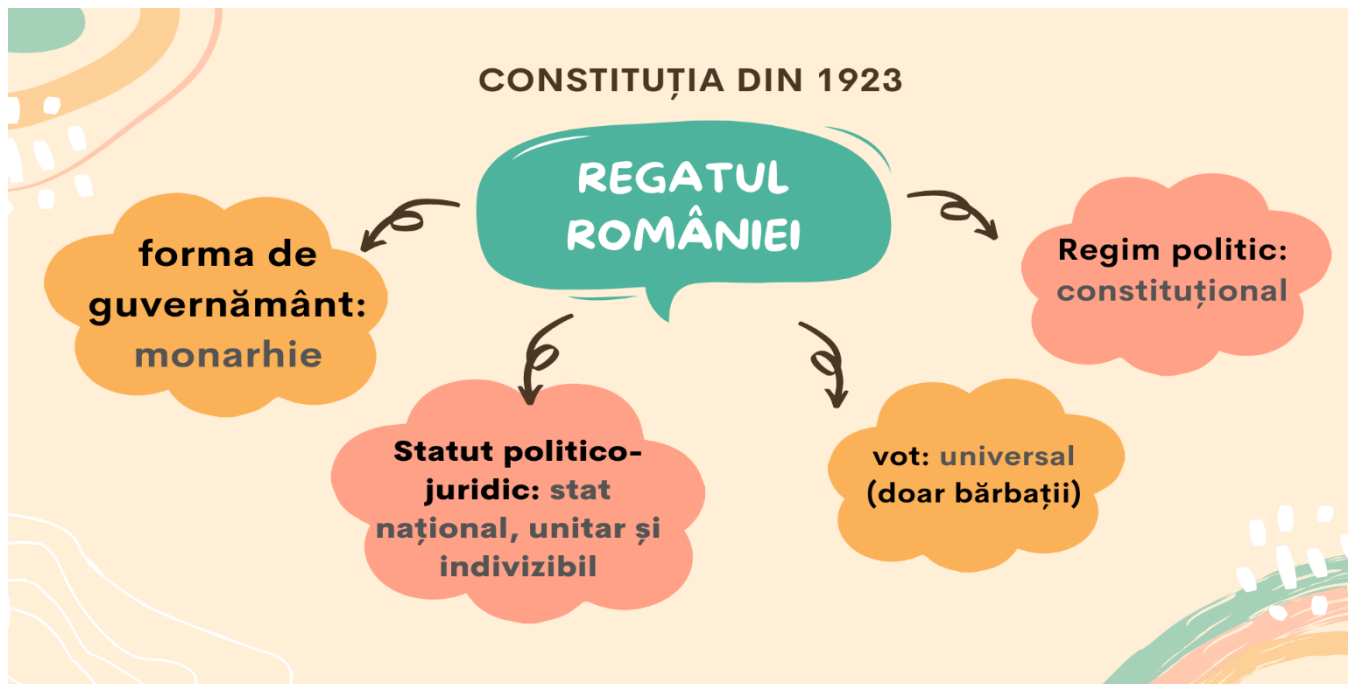
Secolul al XX-lea – între democrație și totalitarism. Ideologii și practici politice în România și în Europa

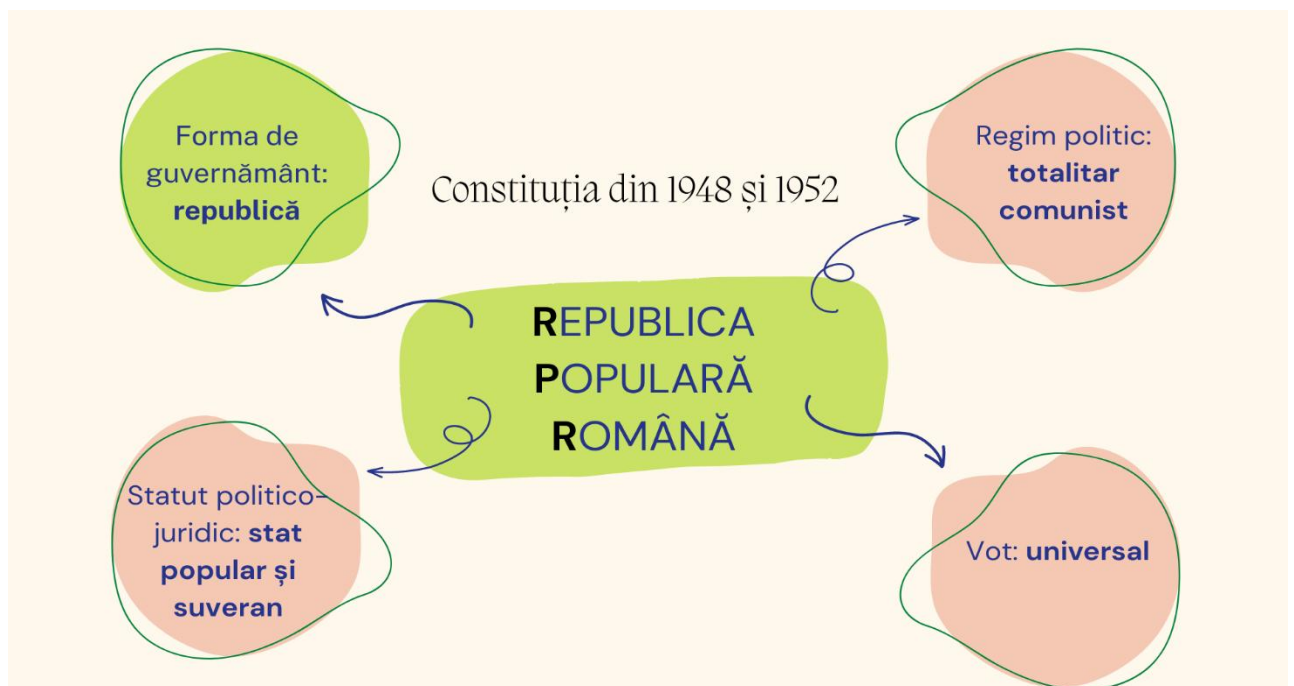
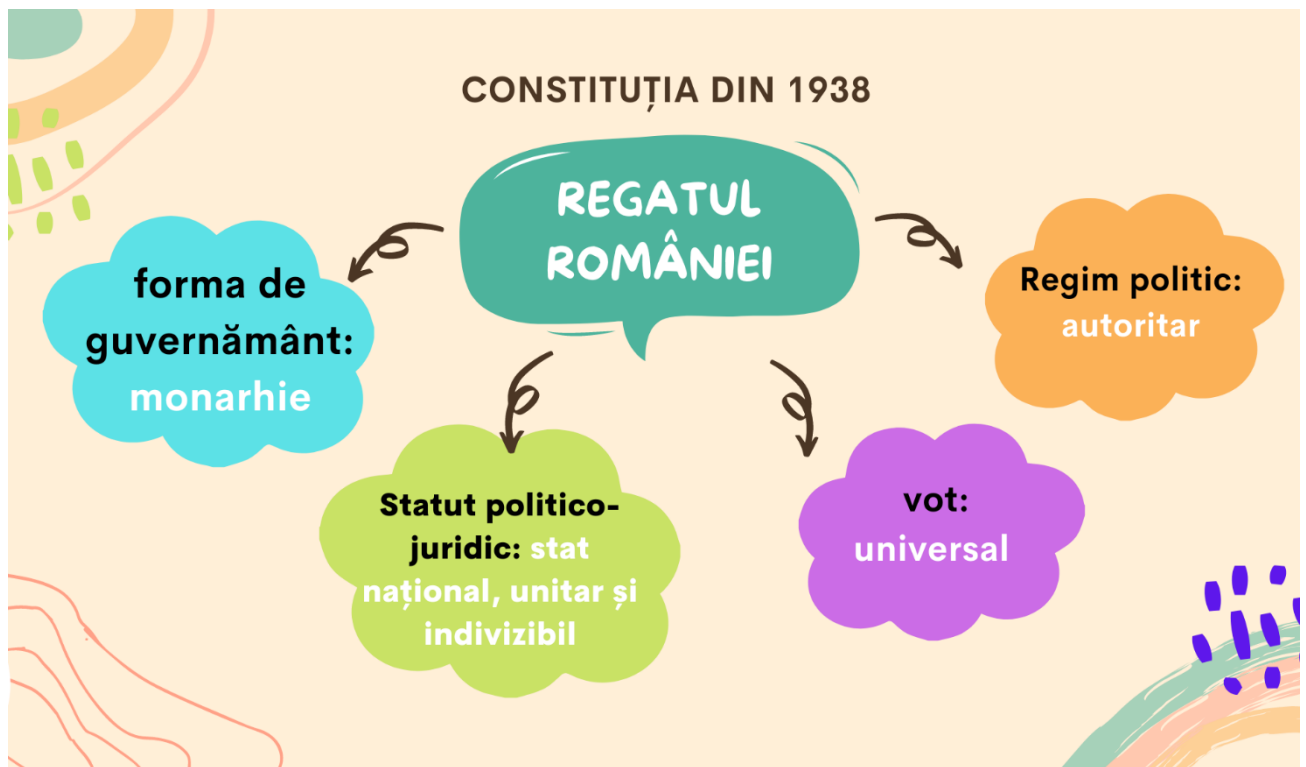

REGIM POLITIC	COMUNIST	FASCIST	NAZIST
simbol			
țara	Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste	Italia	Germania
perioada	interbelică și postbelică	interbelică	interbelică
lider	Vladimir I. Lenin Iosif V. Stalin	Benito Musolini	Adolf Hitler
partid	Partidul Comunist Bolșevic al Uniunii Sovietice	Partidul Național Fascist	Partidul Muncitoresc-Național Socialist German
originea termenului	de la latinescul communis (universal)	de la latinescul fascis (legătură de nuiiele cu o secure la mijloc, simbolul lictorilor romani)	forma prescurtată a numelui partidului Nationalsozialistische
ideologie	comunistă	fascistă	nazistă
concepte-cheie	lupta de clasă, internaționalismul proletar, revoluția proletariatului	corporatism	inegalitatea raselor (arianism), rasism, antisemitism, spațiul vital Lebensraum

Constituțiile României

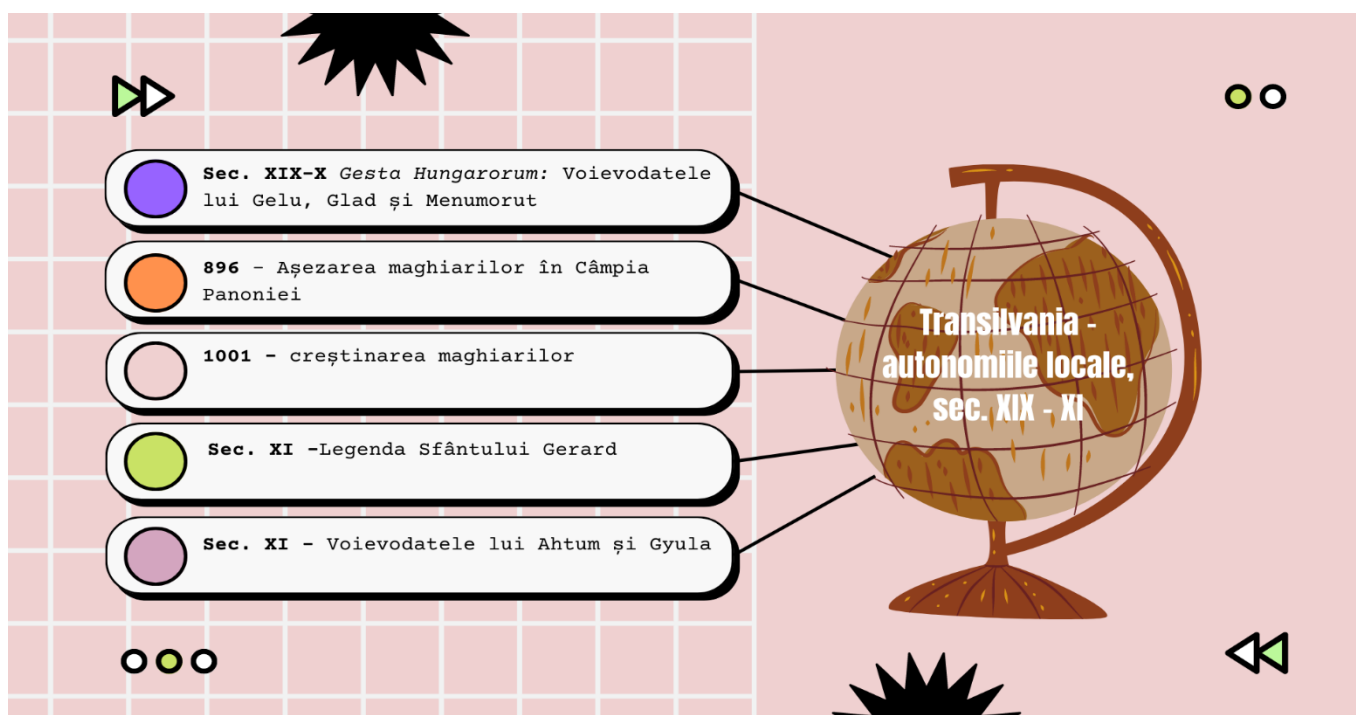
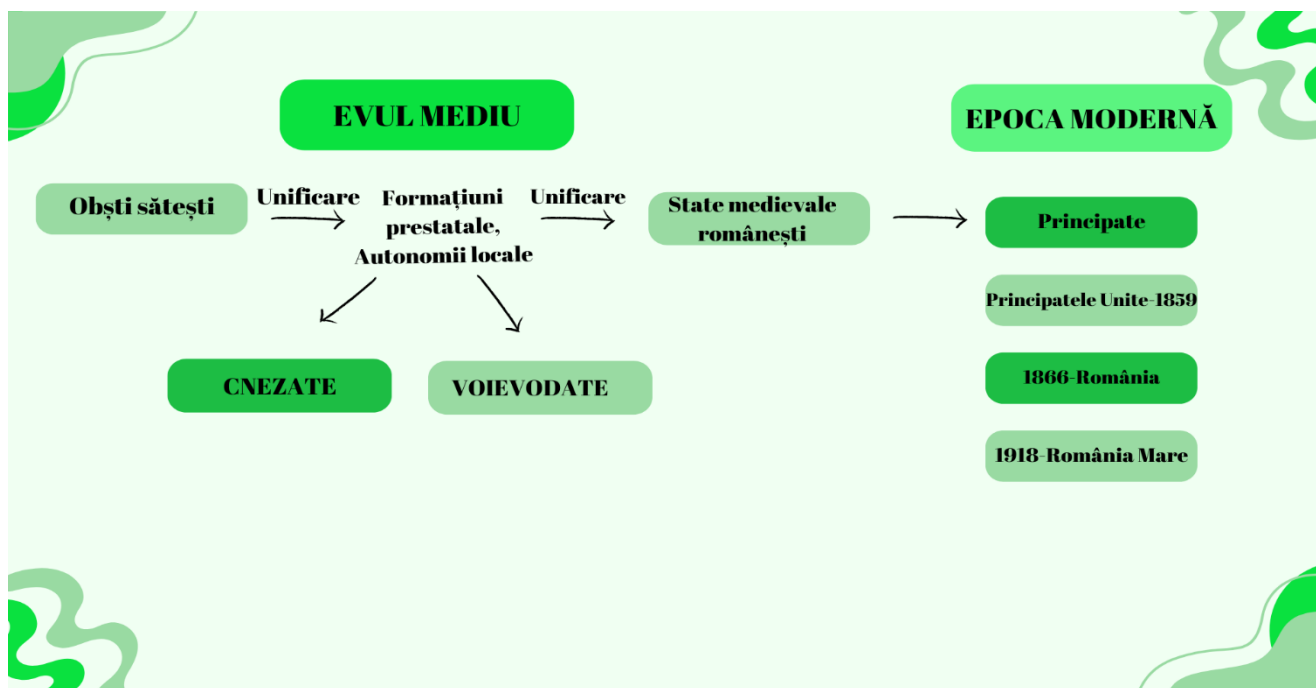

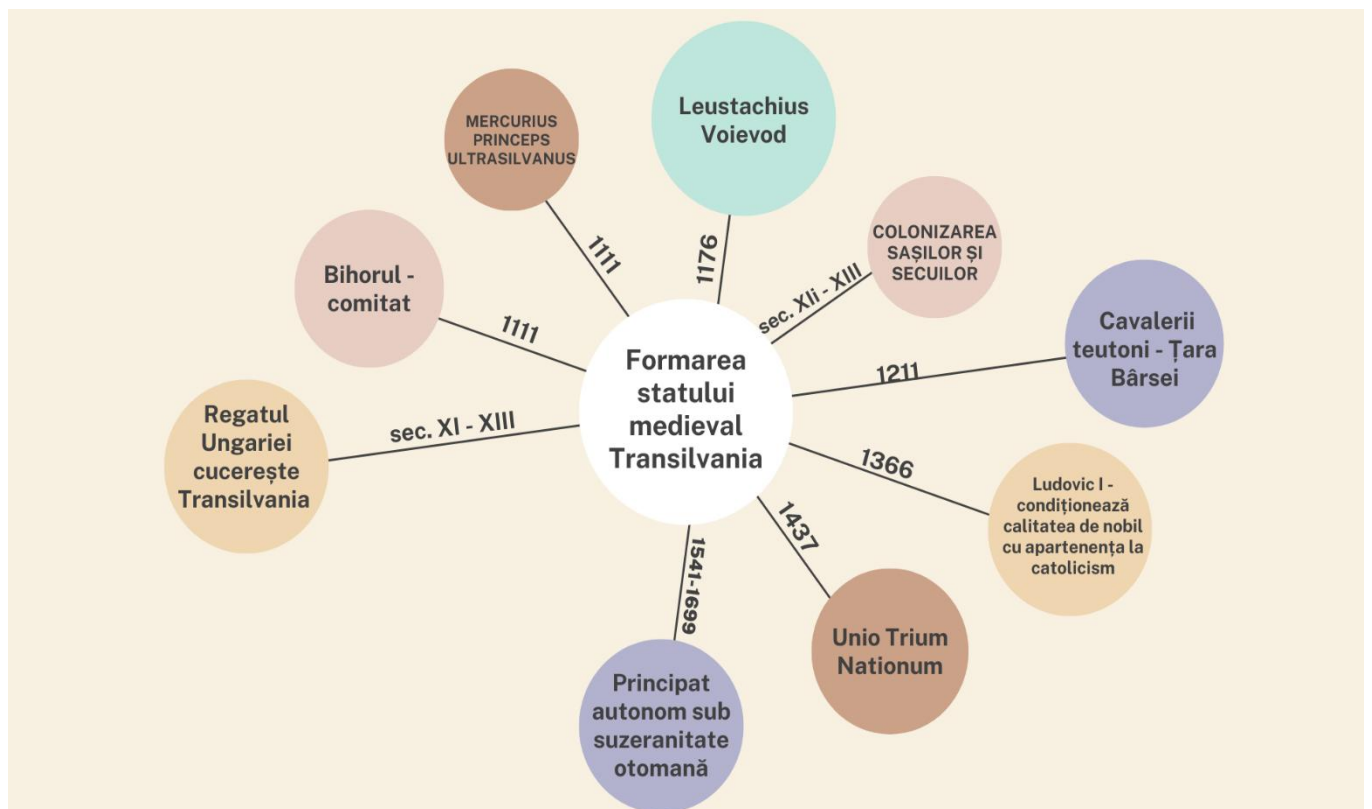

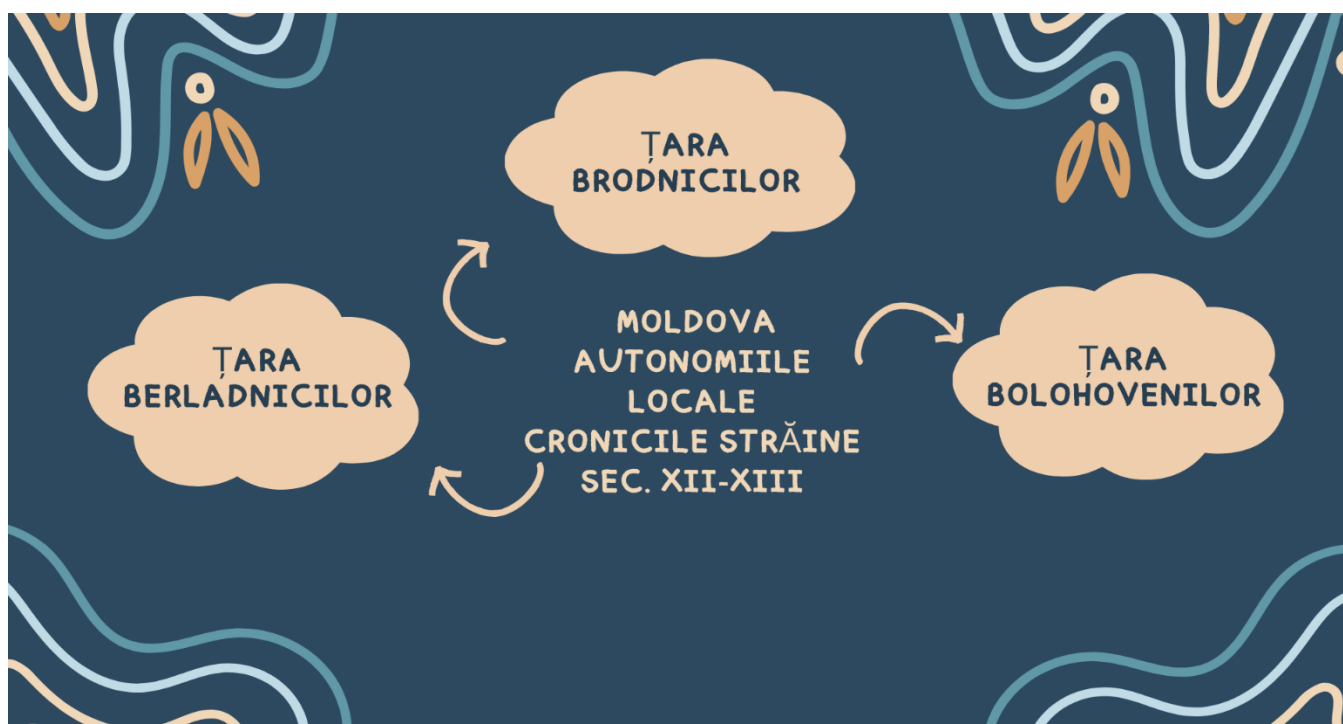
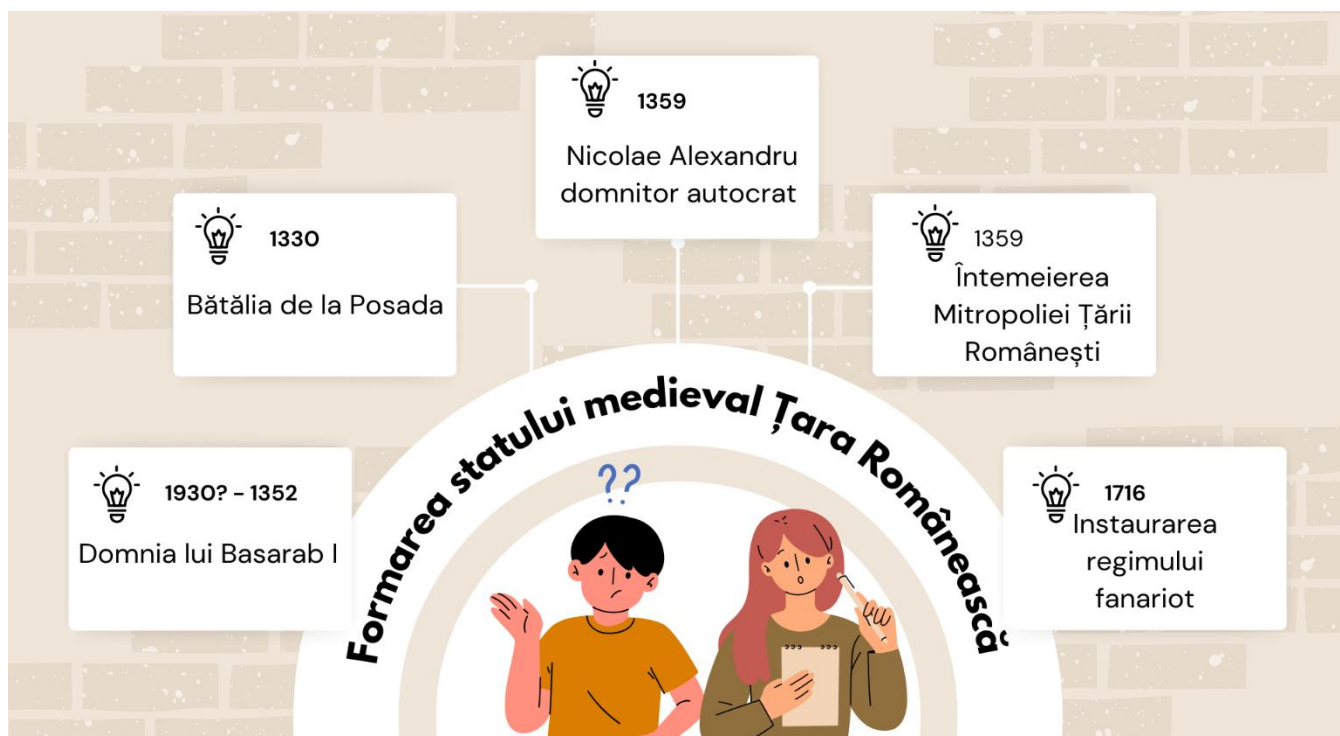
CONSTITUȚIA DIN 1965

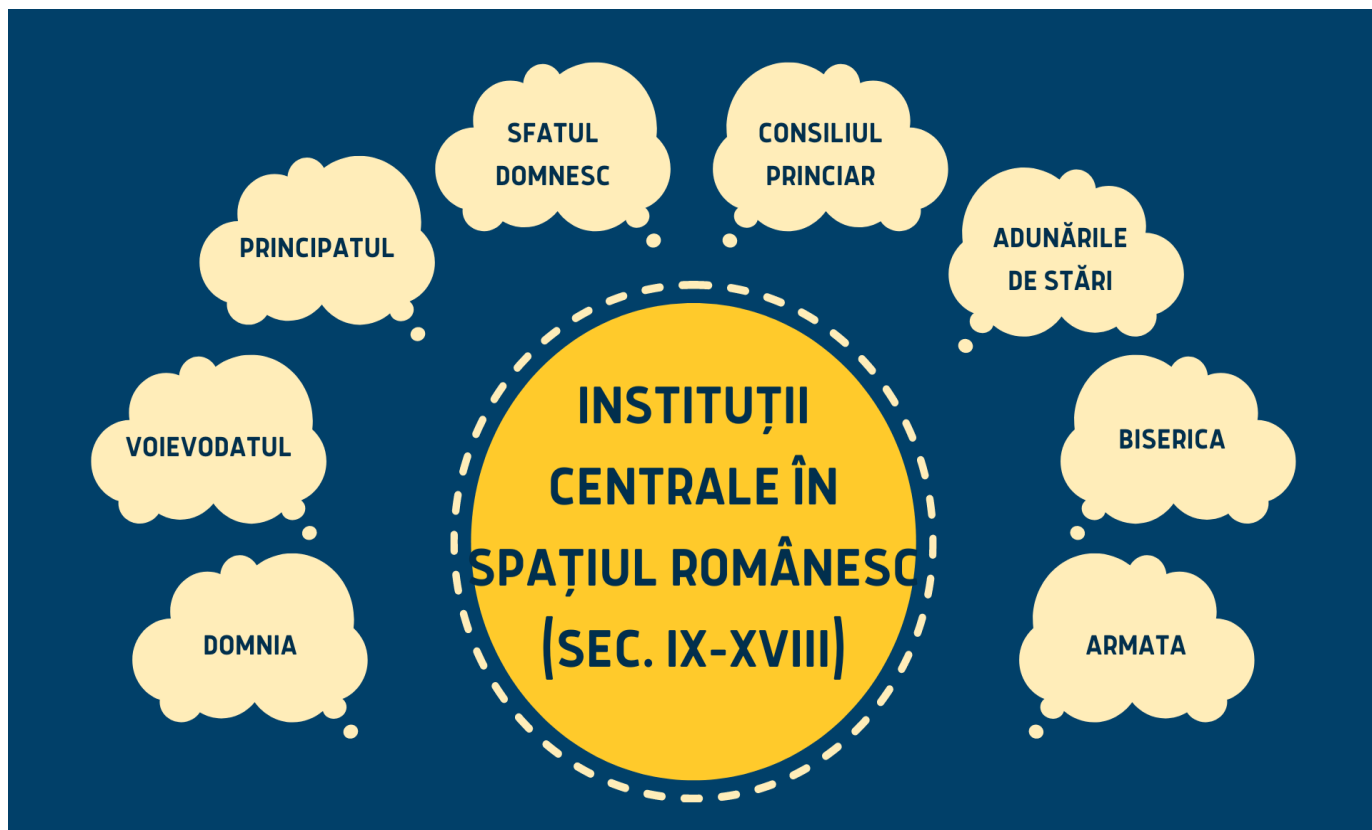
Autonomii locale și instituții centrale în spațiul românesc (secolele al IX-lea – al XIII-lea)

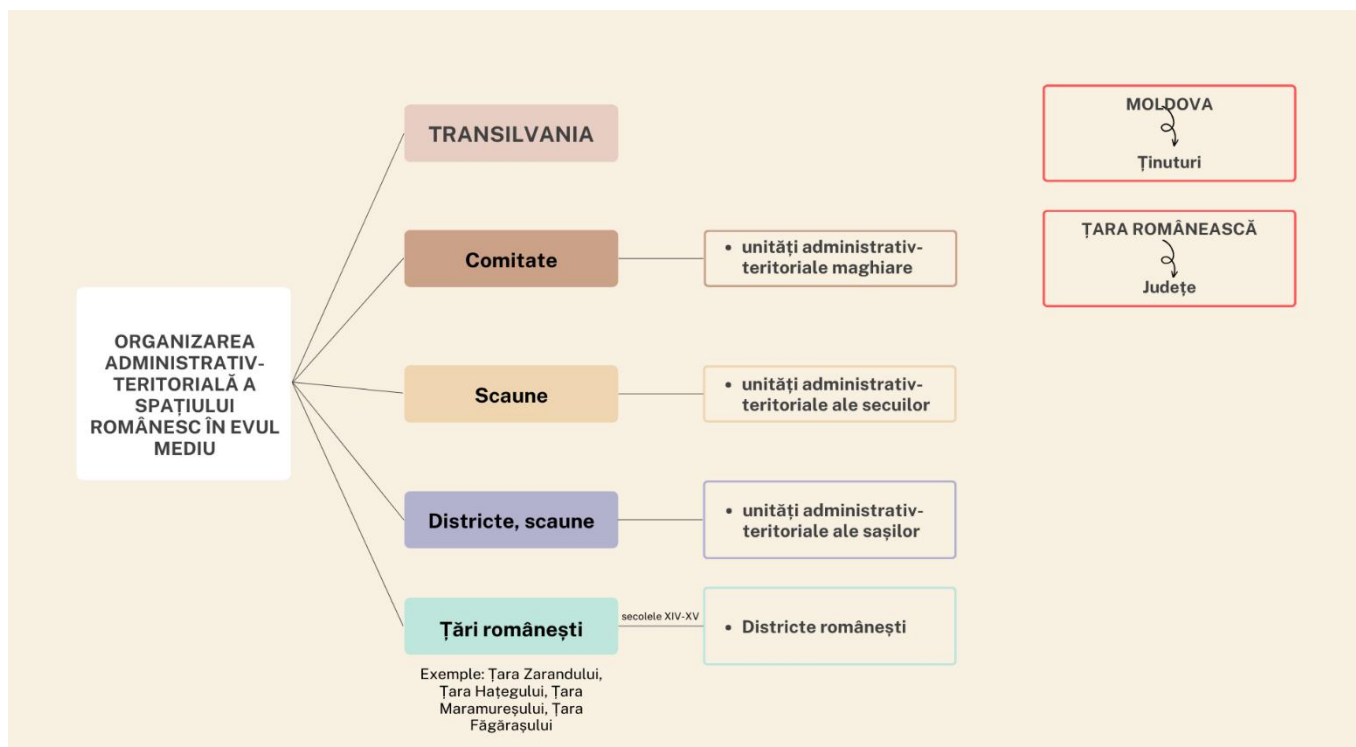
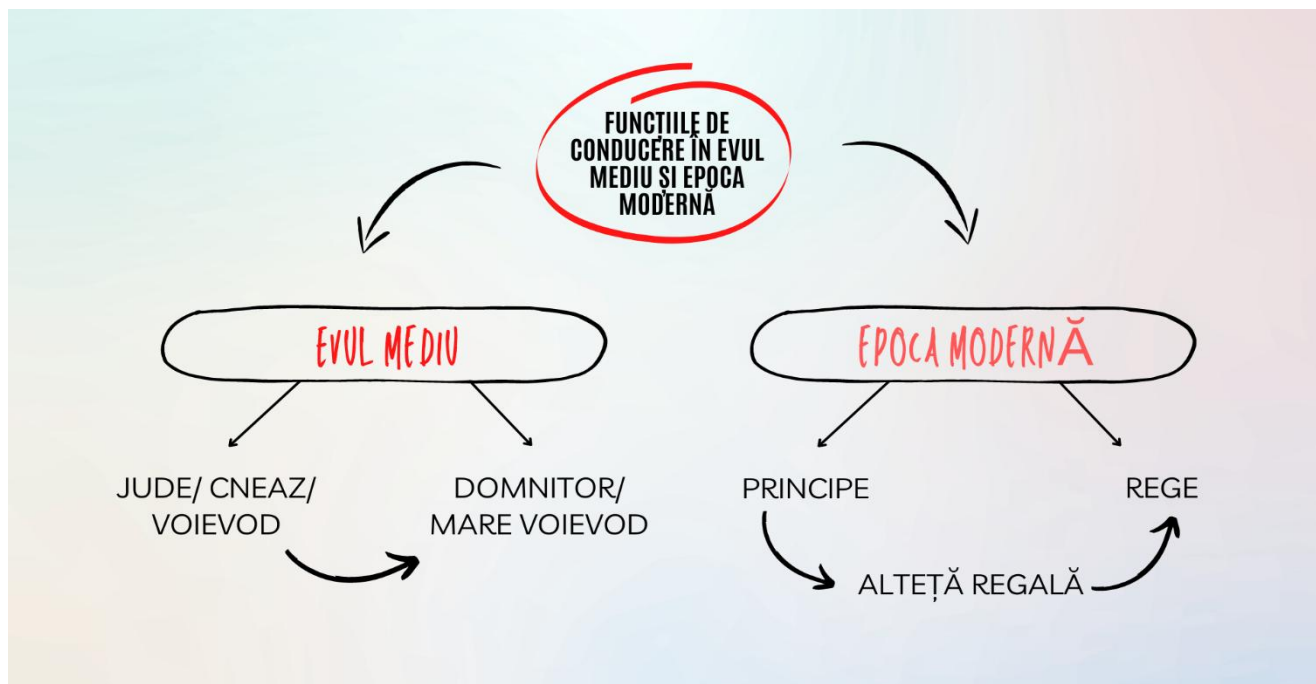

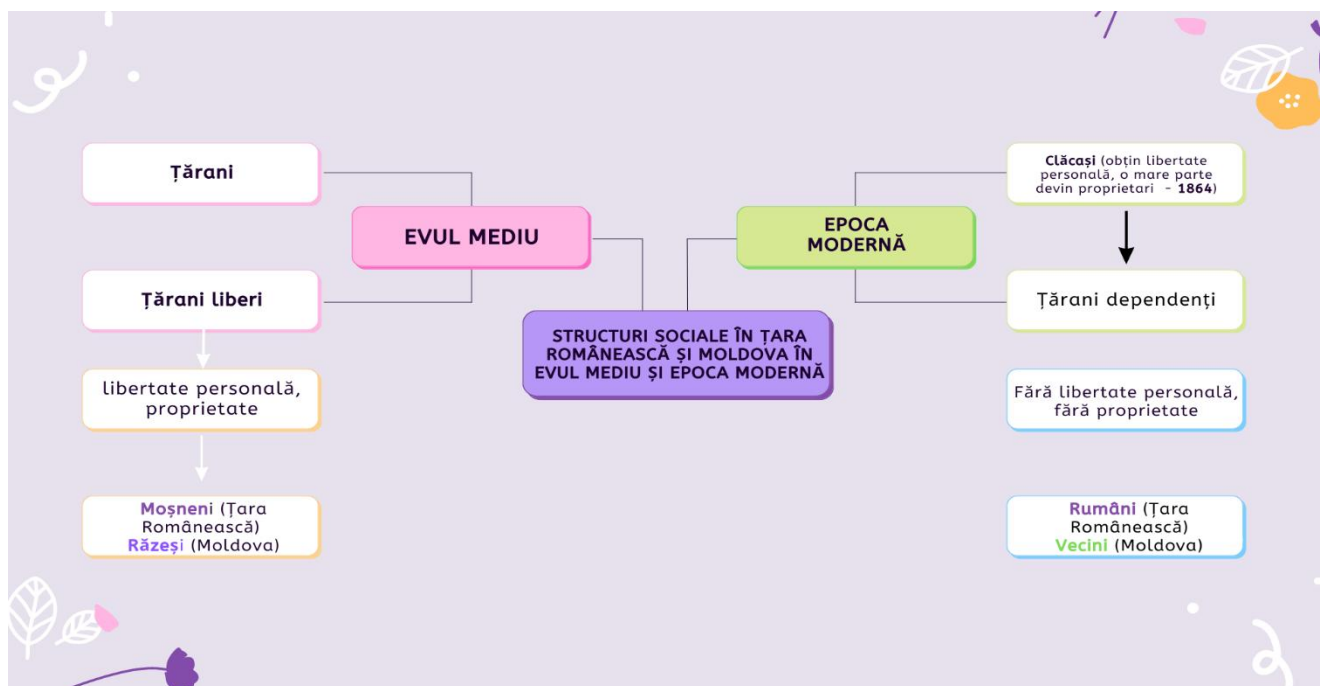
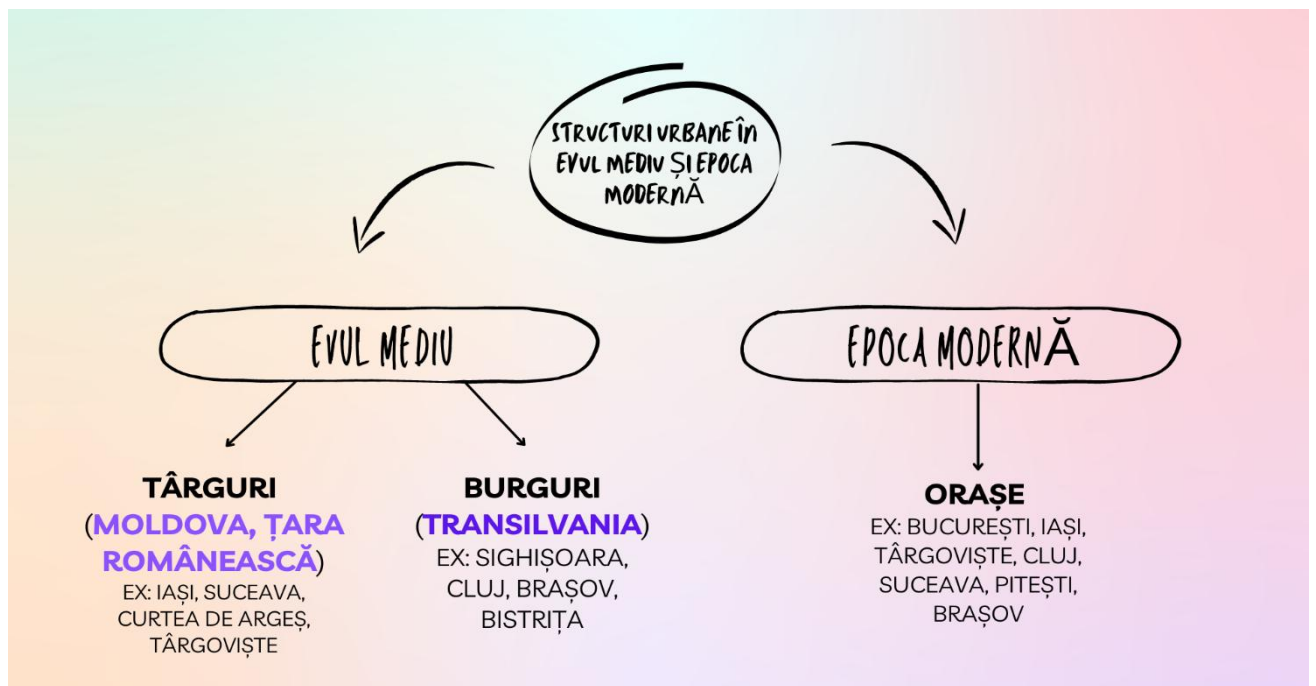

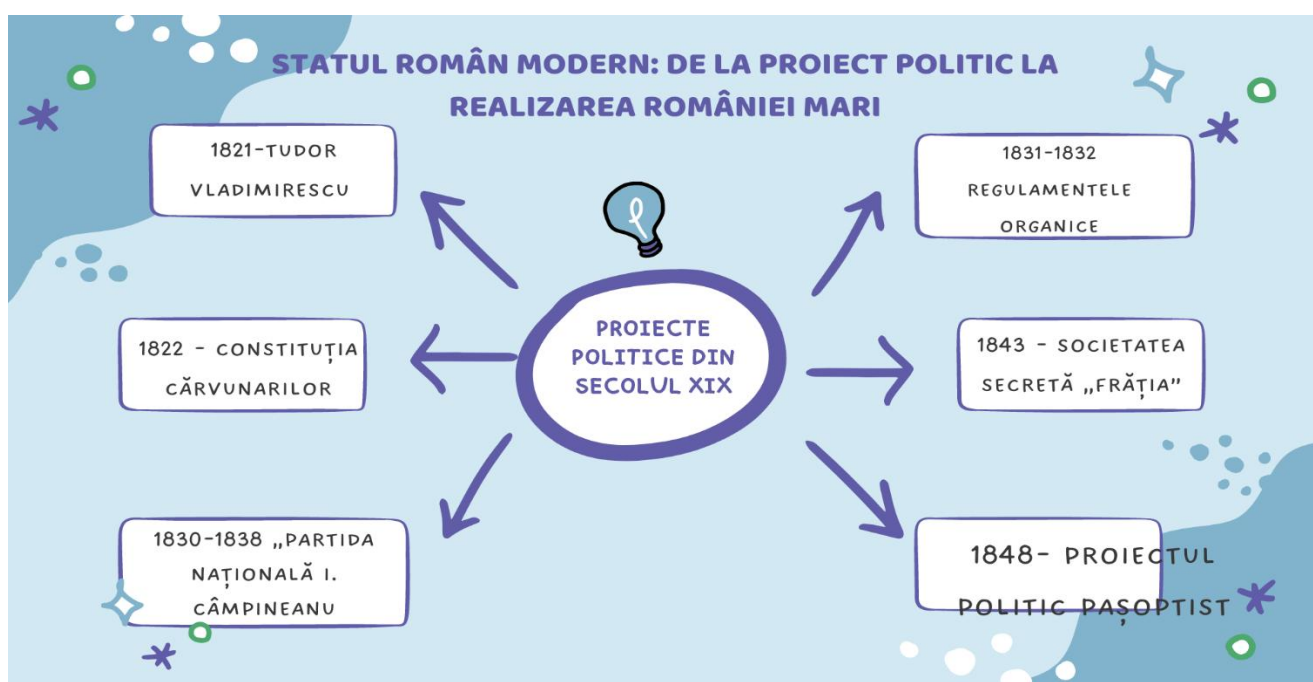
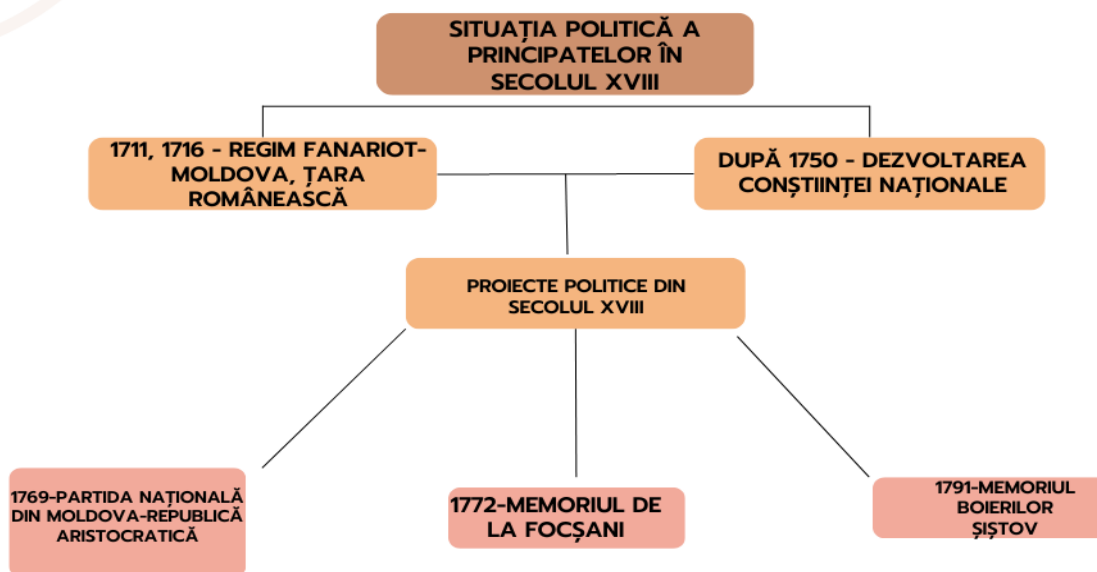

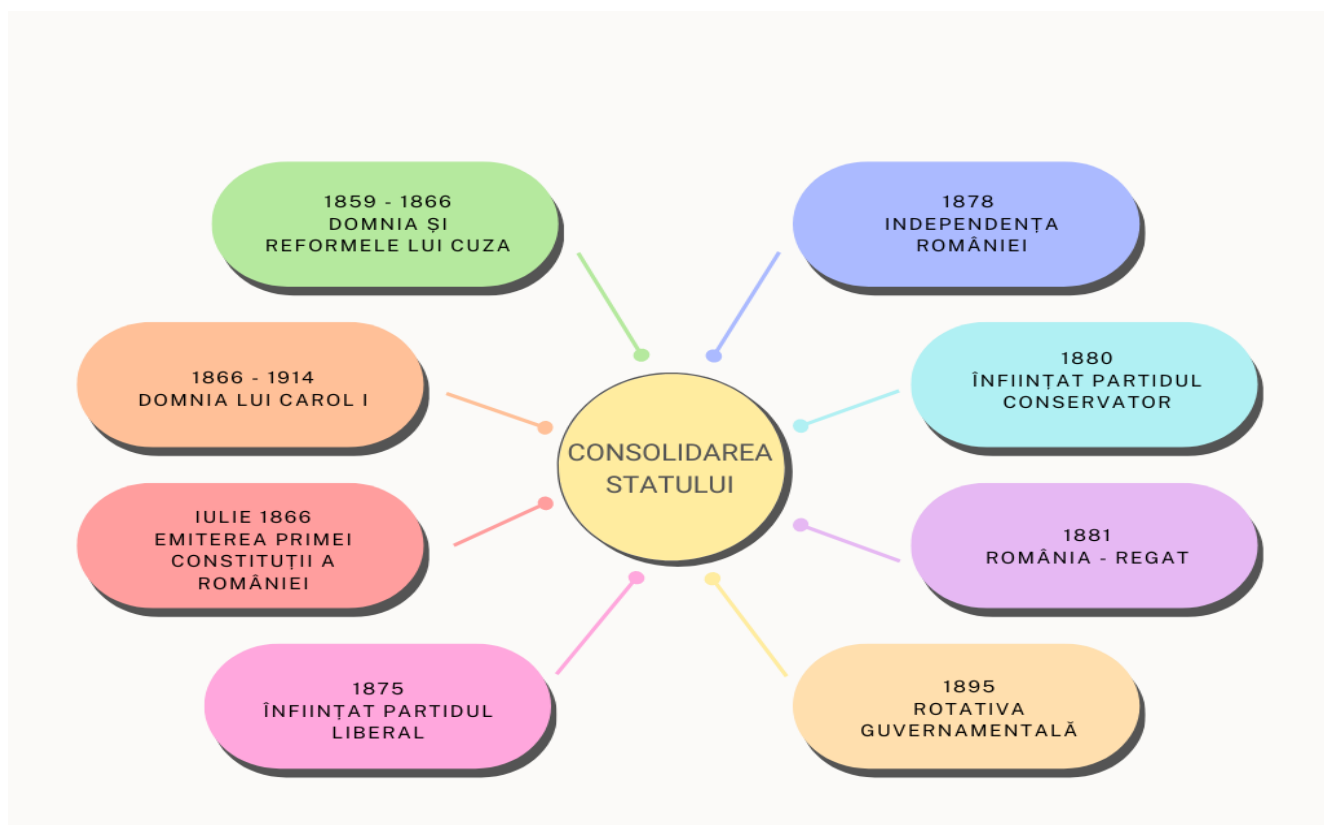
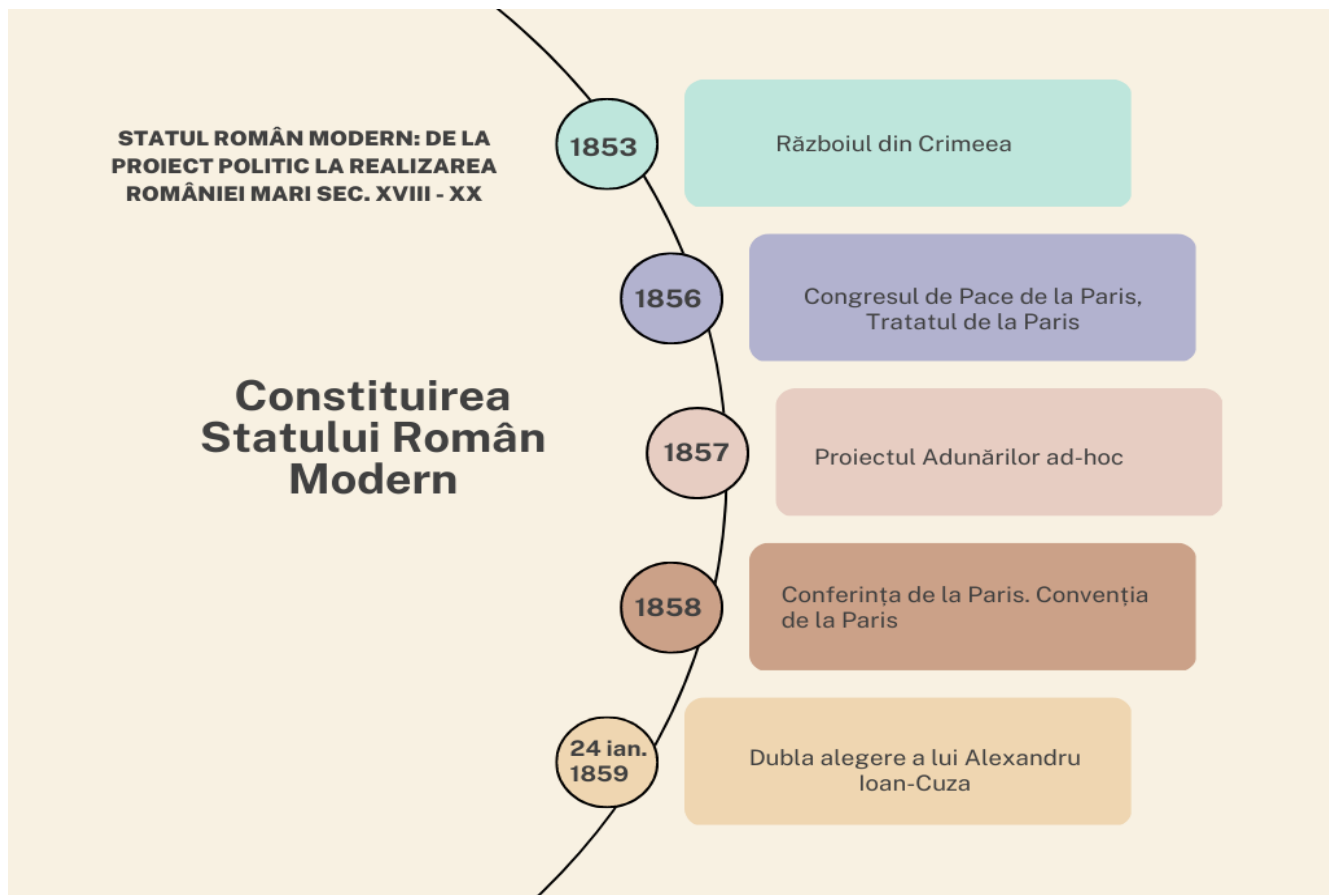

Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari (secolele al XVIII-lea – al XX-lea)

STATUL ROMÂN MODERN: DE LA PROIECT POLITIC LA REALIZAREA ROMÂNIEI MARI (SEC. XVIII-XX)

România postbelică. Stalinism, național-comunism și disidența anticomunistă. Construcția democrației postdecembriste

INSTAURAREA COMUNISMULUI ÎN ROMÂNIA

Aug. - Dec. 1944	Decembrie 1944-1945	6 martie 1945	1945
Guvernul Sănătescu (un ministru comunist)	Guvernul Rădescu (șapte miniștri comuniști - domenii cheie)	Primul guvern comunist, Petru Groza	Reforma agrară (manipularea populației)
1946	1947	30 decembrie 1947	
Alegerile electorale falsificate (legitimarea puterii)	Interzicerea activității partidelor politice istorice	Înlăturarea monarhiei	

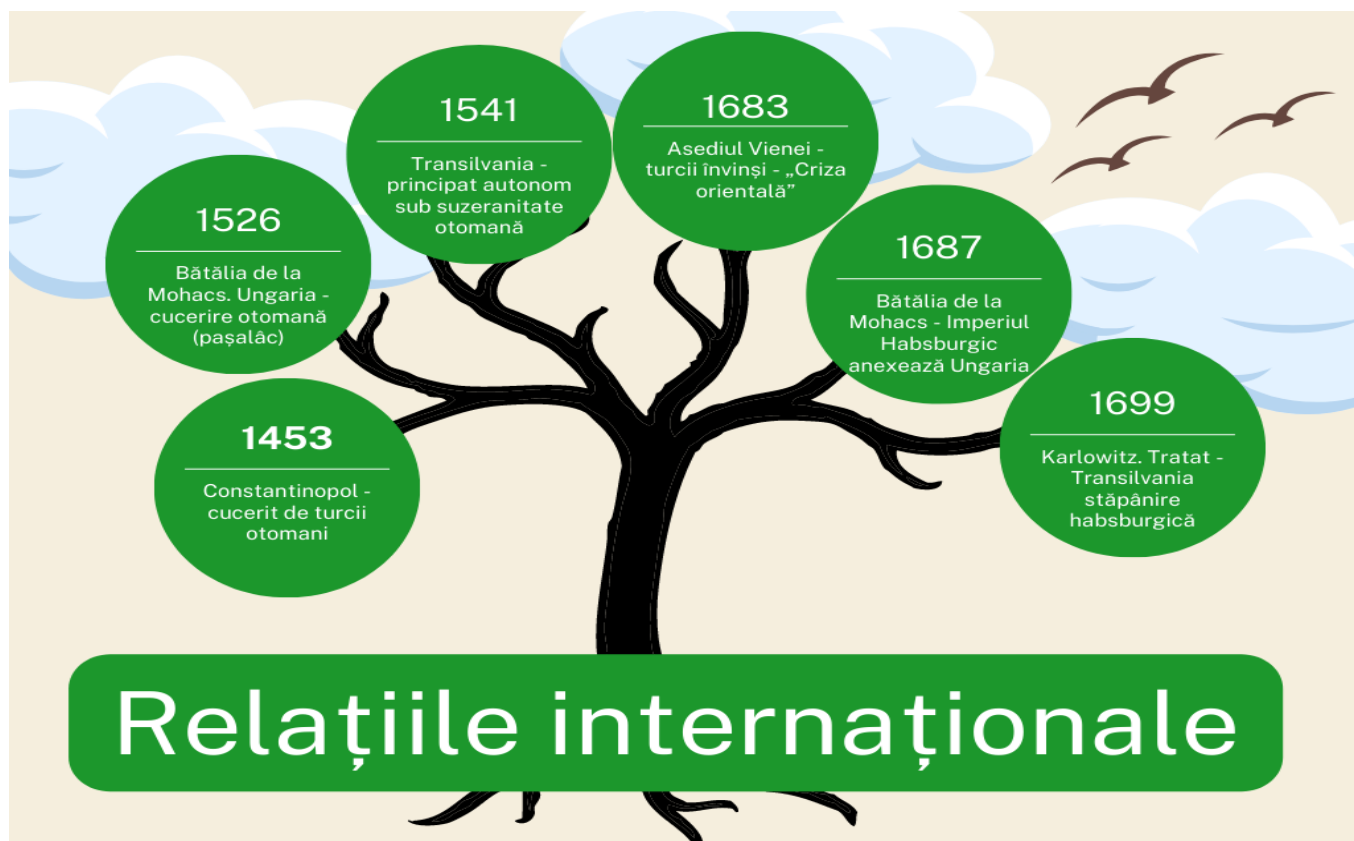
REGIMUL STALINIST 1948-1965

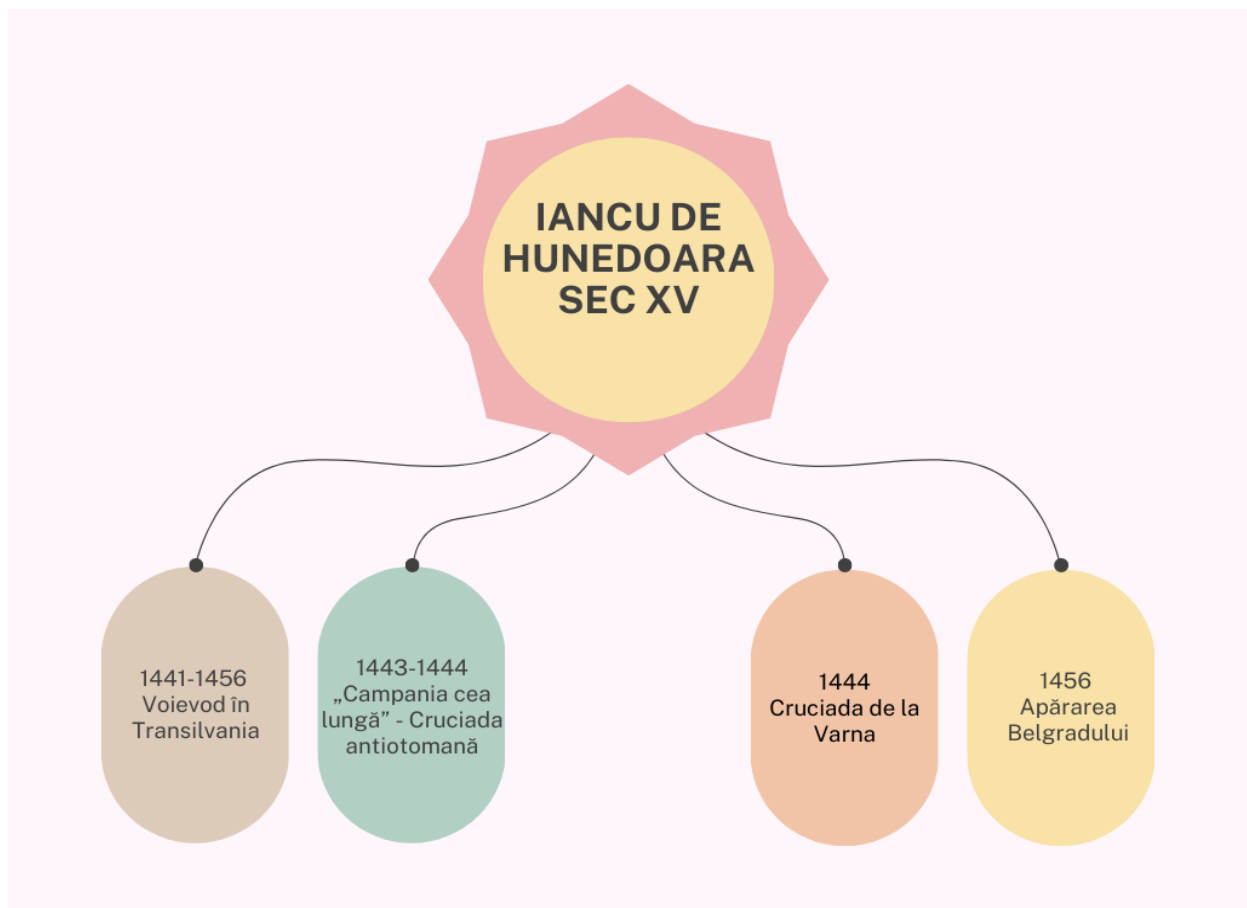
1948	1948	1948	1948
Gheorghe Gheorghiu-Dej lider	PMR	Constituție; Republica Populară Română	Începe naționalizarea
1948	1948	1949	1964
Legea cultelor, desființarea Academiei Române	Înființarea Securității	Începe colectivizarea	Declarația PMR

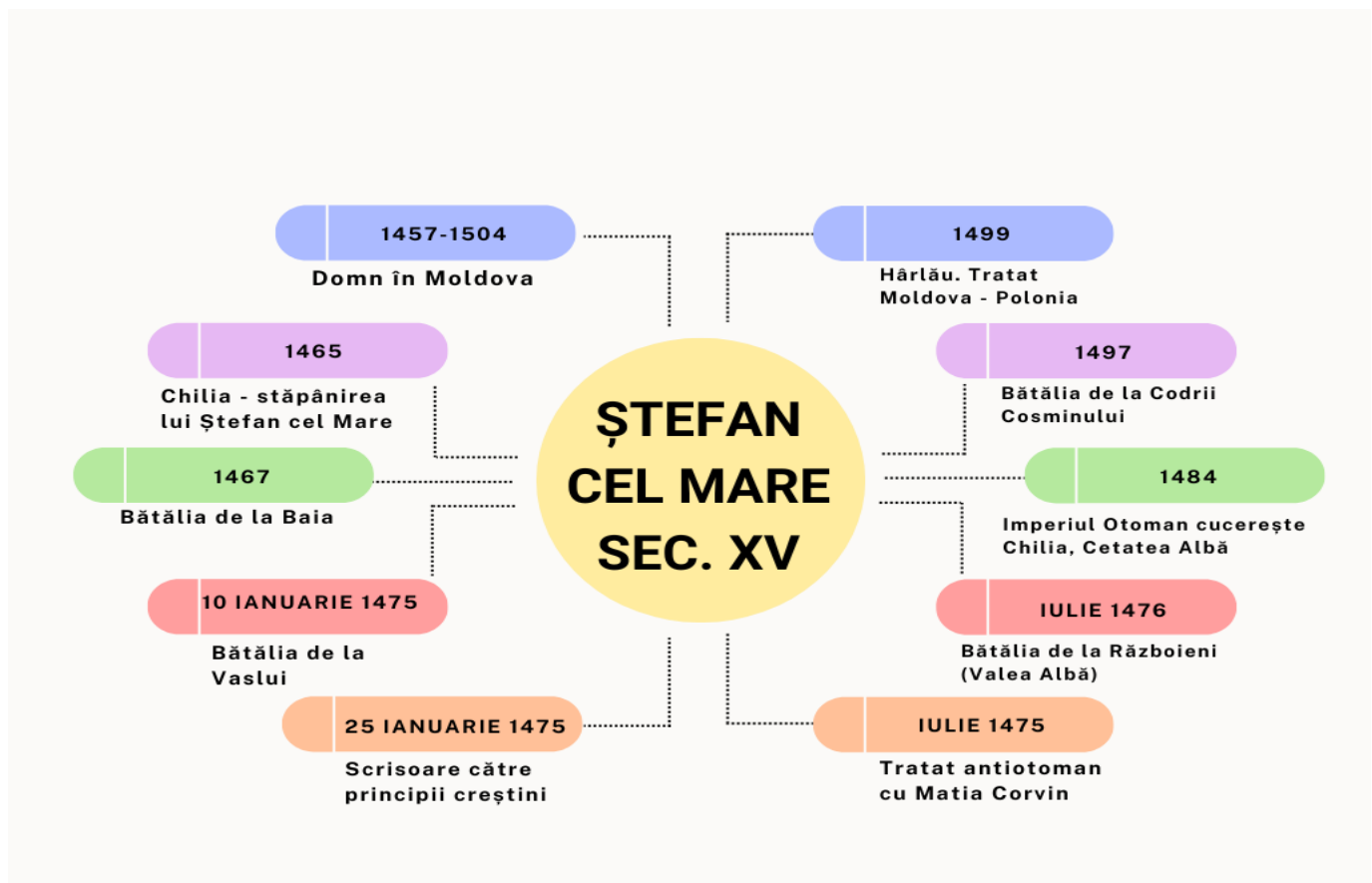
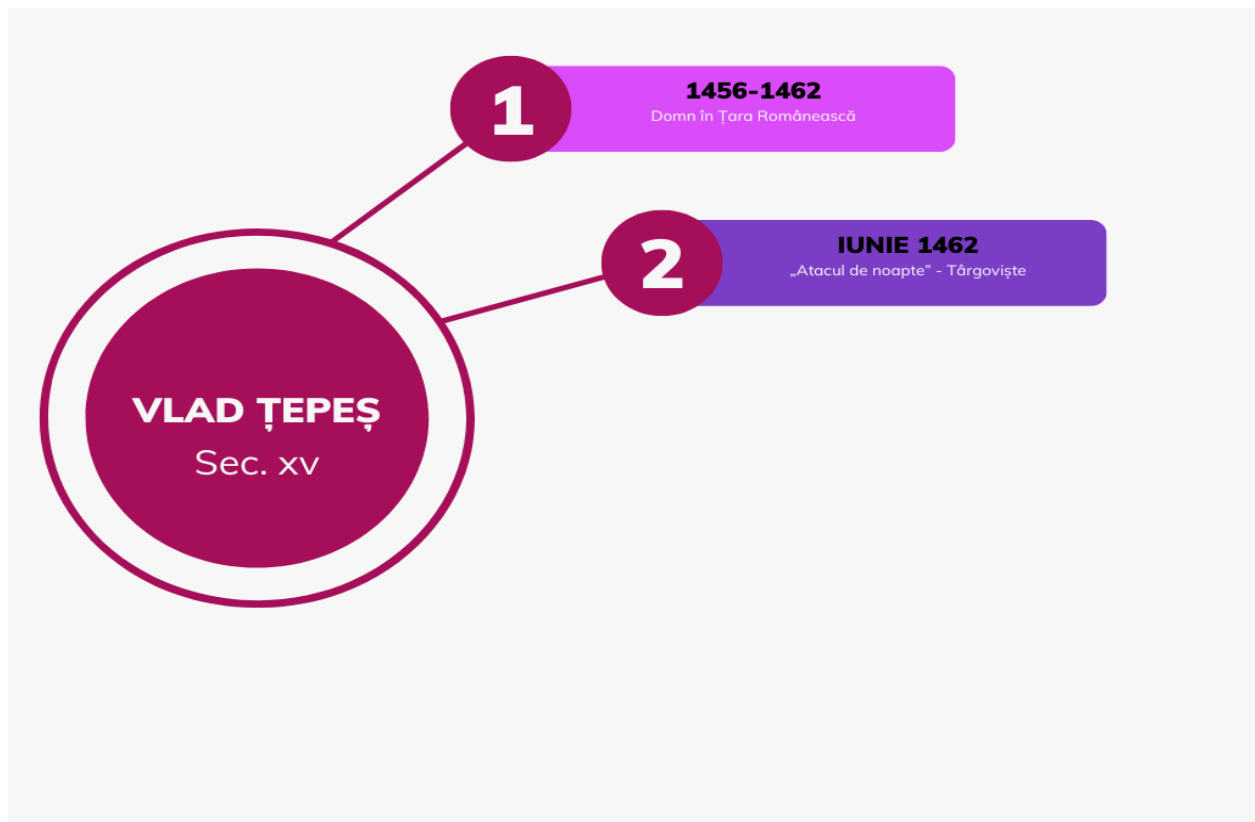
REGIMUL NAȚIONAL-COMUNIST 1965-1989

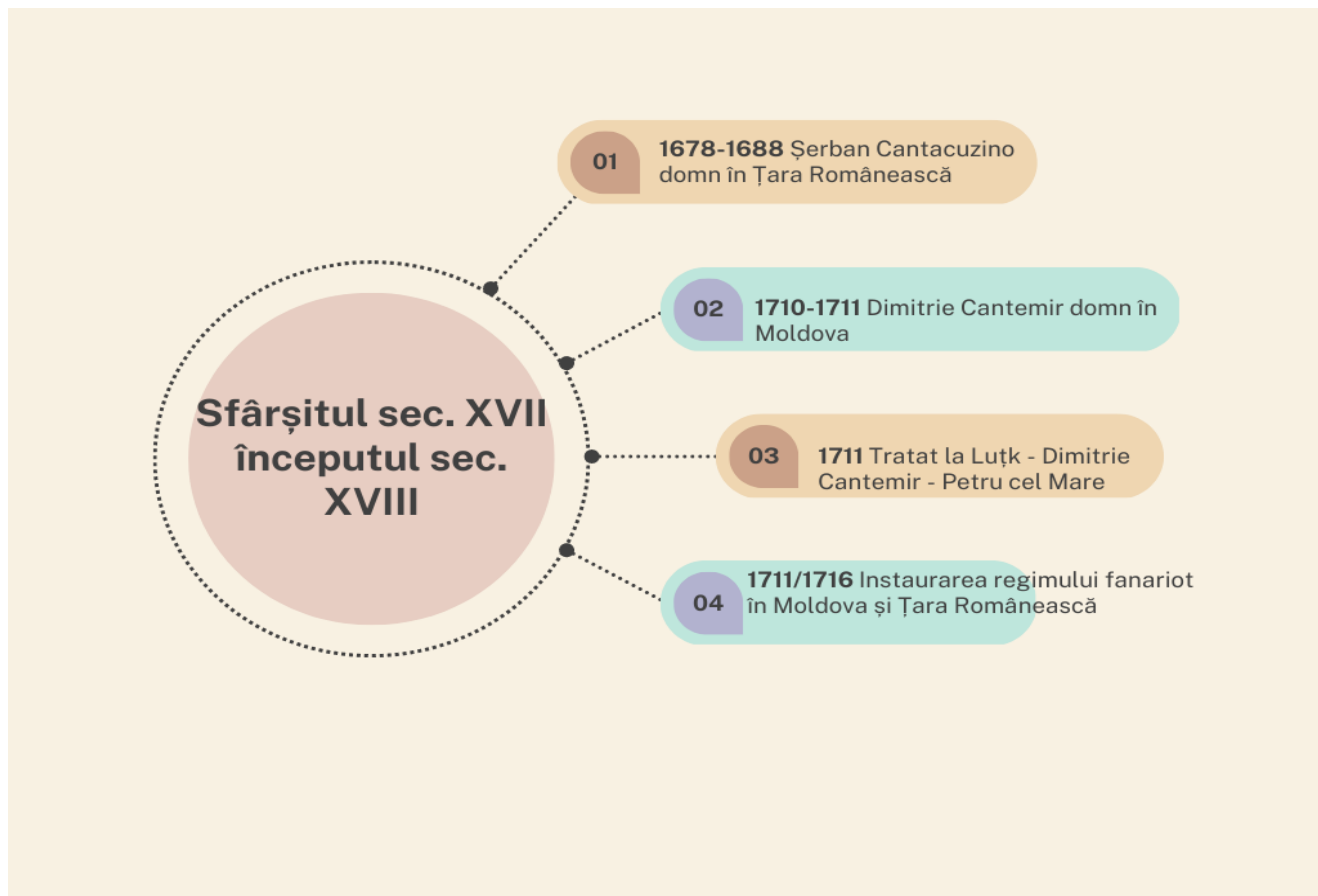
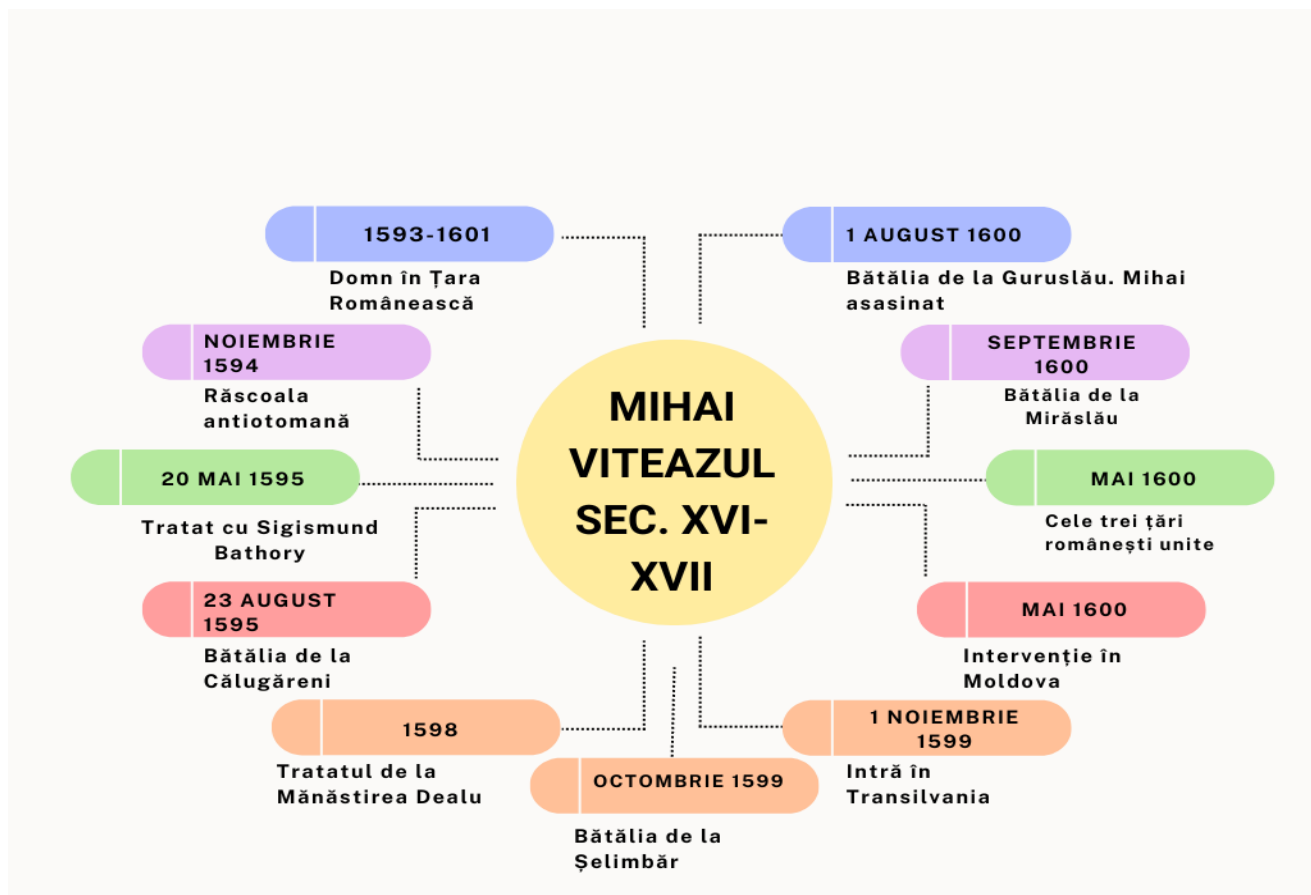
1965	1965	1968	1971
Nicolae Ceaușescu lider	Constituție; Republica Socialistă România	refuză participarea la invazia armată în Cehoslovacia	vizite în China și Coreea comunistă, revoluția culturală
Anii '80	Decembrie 1989	Ianuarie 1990	
Criza regimului	Revoluția anticomunistă, prăbușirea regimului comunist	Perioada postdecembristă	

Spațiul românesc între diplomatie și conflict în Evul Mediu și la începutul modernității

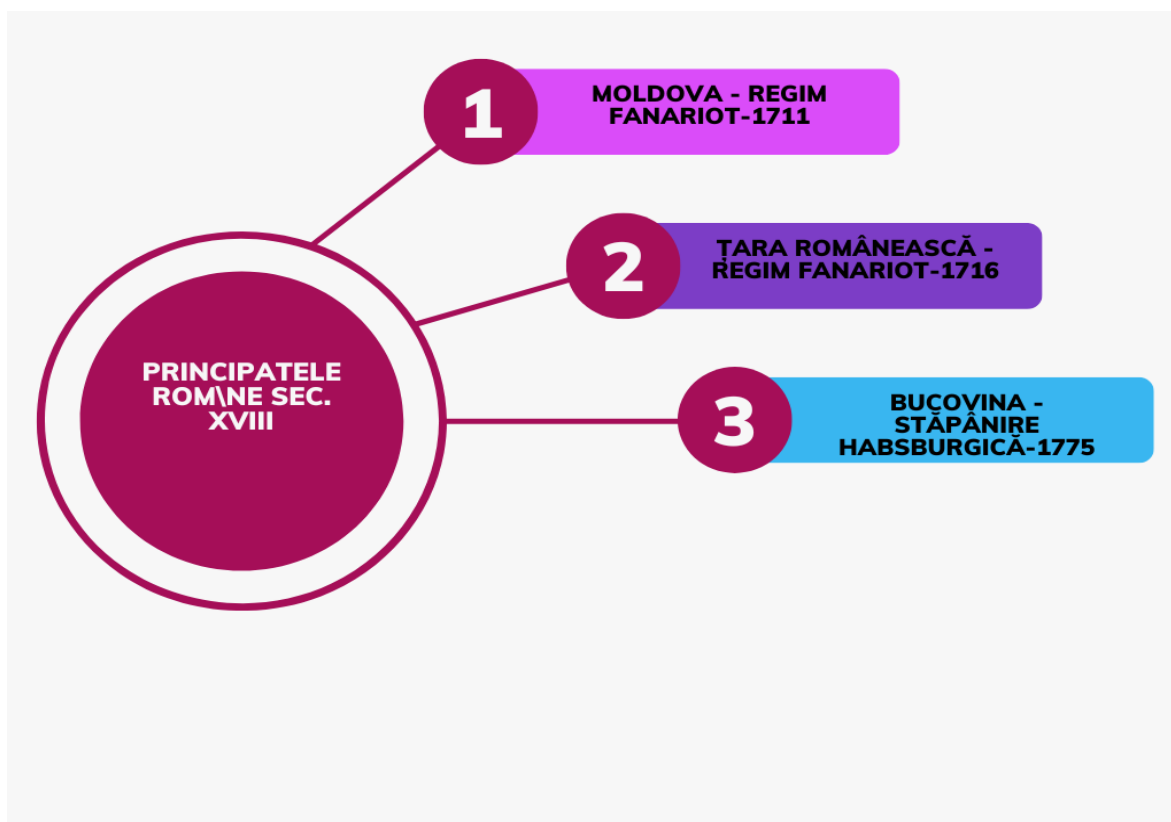

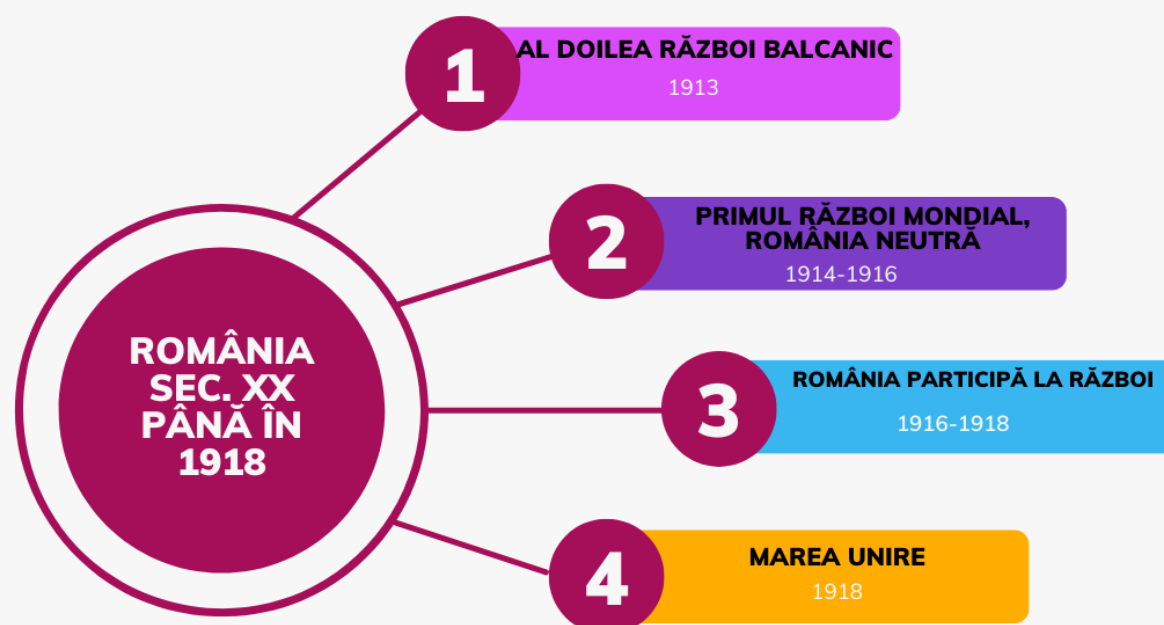
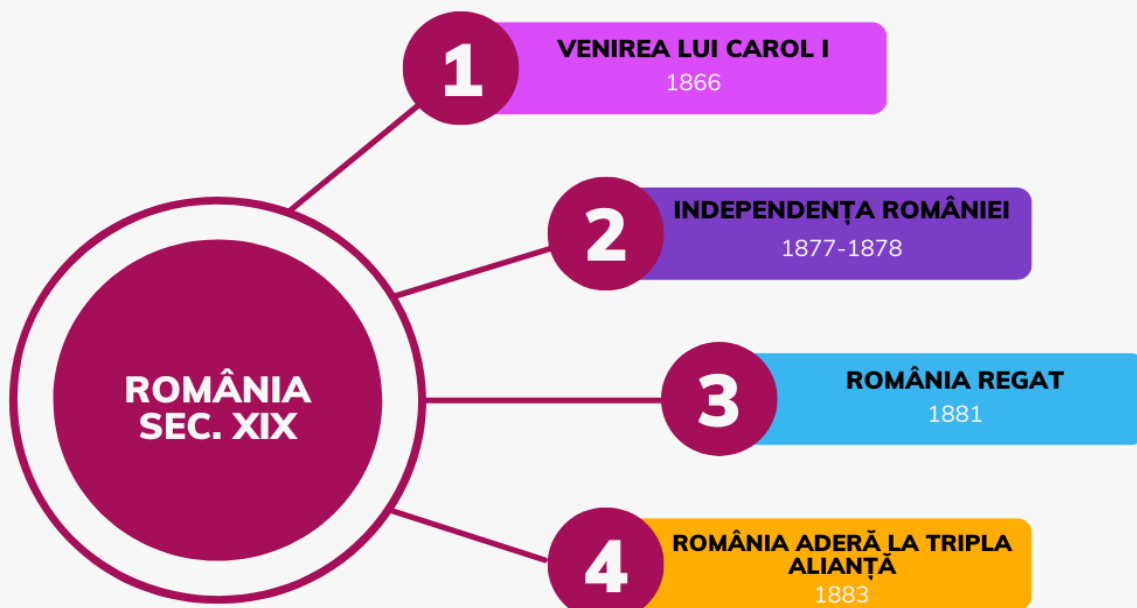

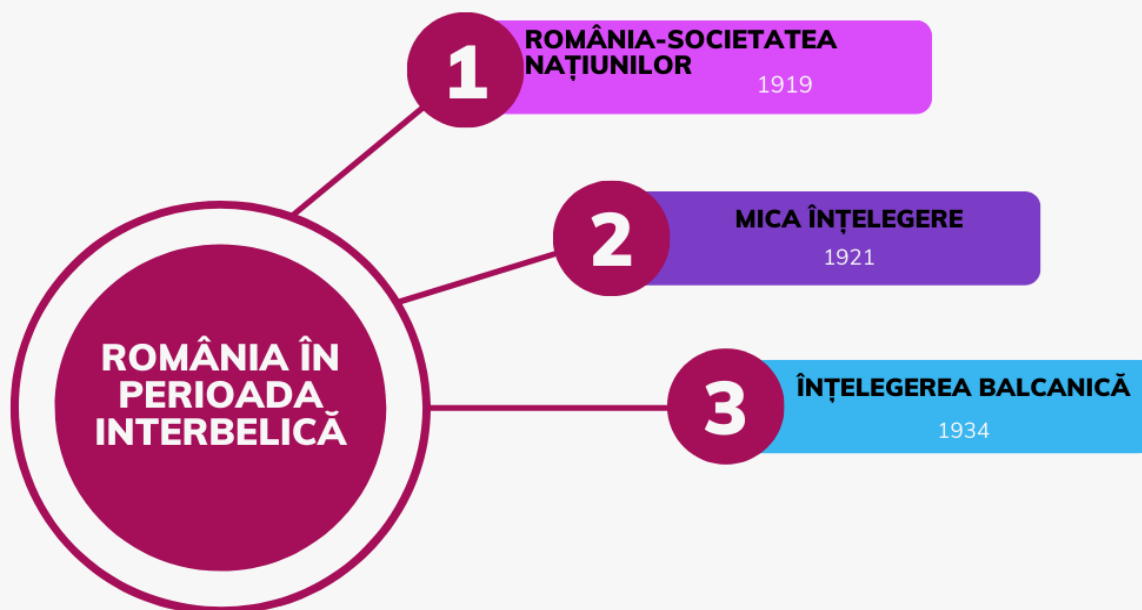

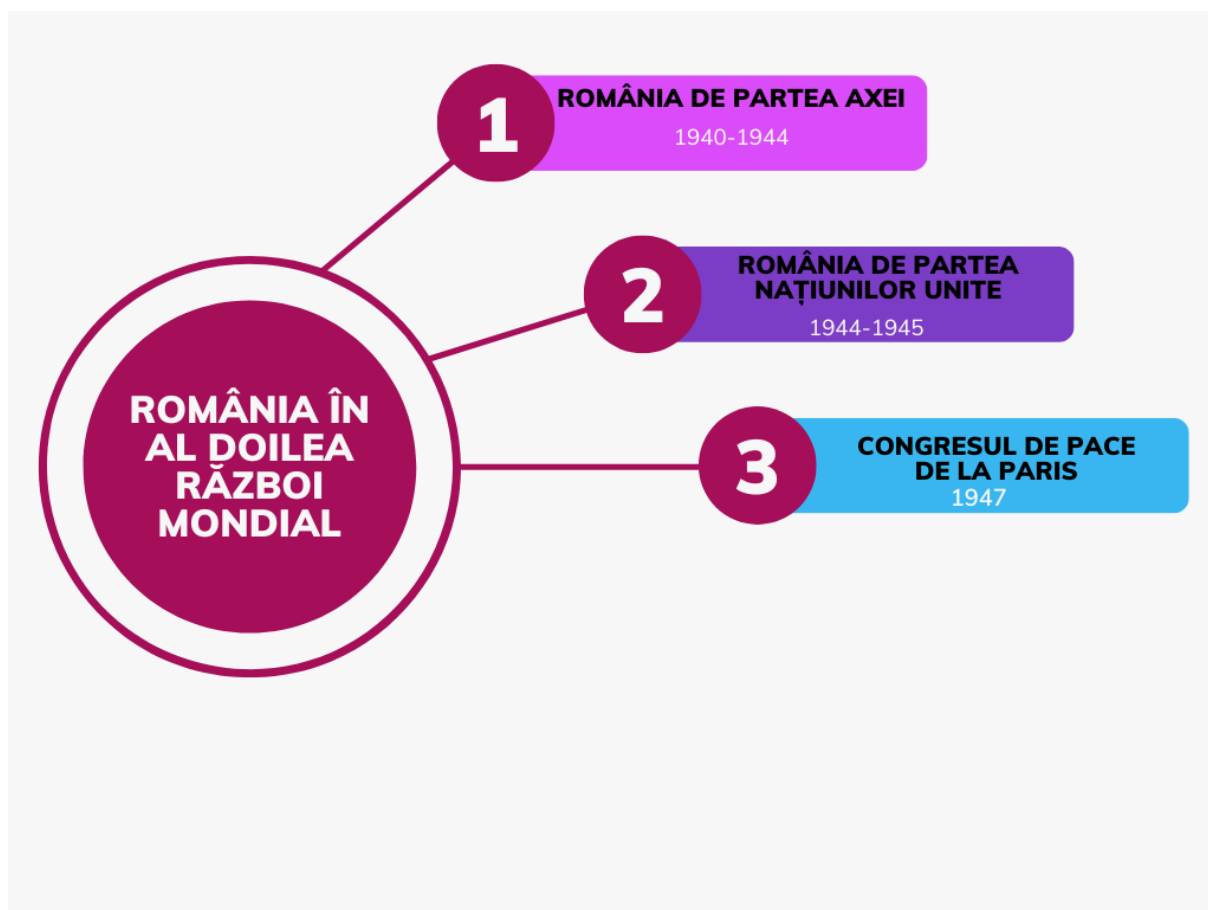

România și concertul european. De la „criza orientală” la marile alianțe ale secolului al XX-lea

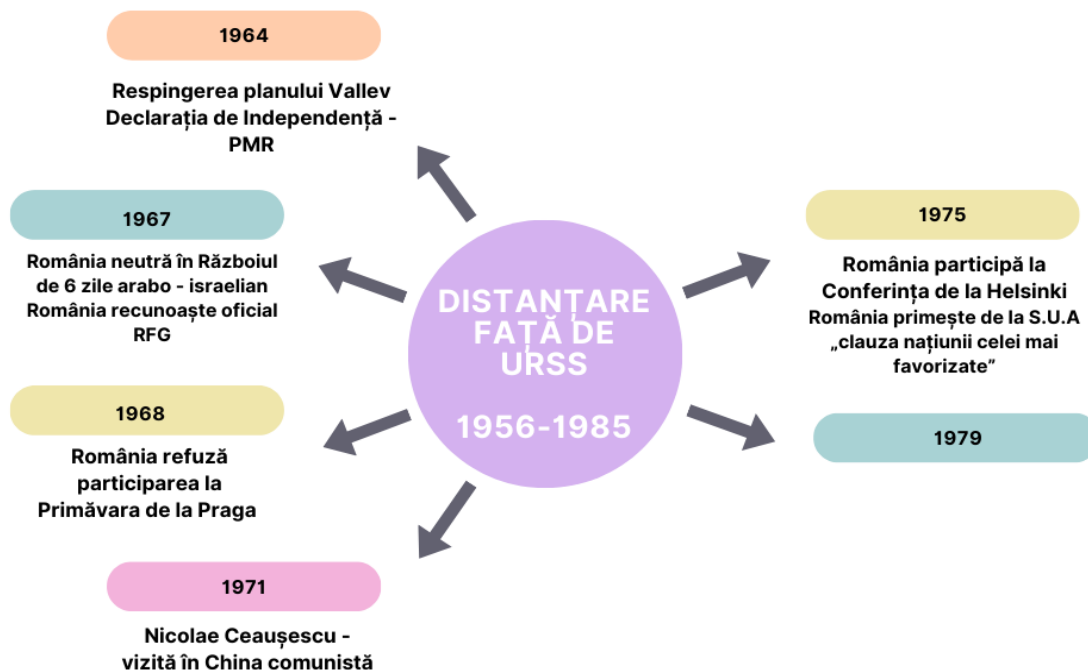

România în timpul Războiului Rece

Structura probei la Istorie

Structura probei pentru disciplina Istorie este formată din trei subiecte: Subiectul I, Subiectul II și Subiectul III; toate sunt obligatorii și au punctaje egale de 30 de puncte. Cele 30 de puncte alocate Subiectului III sunt împărțite astfel: 24 de puncte pentru informația istorică și 6 puncte ordonarea și exprimarea ideilor menționate.

Subiectele I și II conțin surse istorice și cerințe care se rezolvă independent una de alta. La subiectul III, eseul trebuie rezolvat ca întreg și conține idei de legătură între cerințe, care îi oferă coerență și unitate.

Tipuri de cerințe comune tuturor subiectelor (SI, SII, SIII)

A. Cerințe cu răspunsuri scurte

Exemple: *numiți, identificați, menționați, precizați, relație cauză-efect* – necesită răspunsuri scurte, precise, clare.

Cerințe scurte:

- Numiți
- Identificați
- Menționați
- Precizați

Răspunsuri:

- Secolul
- Lider/conducător
- Spațiul istoric, un obiectiv, etc.
- Categorie socială, etc.

Obiectiv

= scop, țintă, țel

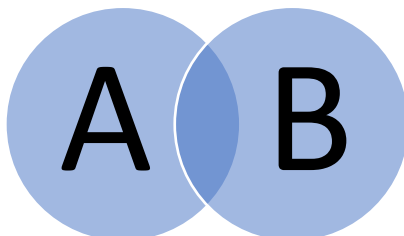
Întrebare: **Ce se urmărește?/Care este ținta?**

Exemplu: Care este principalul obiectiv al României în a doua jumătate a secolului al XIX-lea?

Răspuns: Obiectivul României în a doua jumătate a secolului al XIX-lea este

B. Cerințe cu răspunsuri medii.

B.1. De exemplu: *menționați asemănări/deosebiri între ...* (necesită răspunsuri de trei-șase rânduri)

B.2. De exemplu: *menționați, pe baza sursei, formulați un punct de vedere referitor la ..., susținându-l cu o informație/două informații din text* – necesită parcurgerea a trei etape:

1. Citește cu atenție sursa; cerința este „pe baza sursei”;
2. Sintetizează opinia autorului sursei referitoare/formulezi un punct de vedere pe baza informației/informațiilor identificate.
3. Extrage un citat/două din text/sursă - „susținerea cu o informație/două din sursă”.

C. Cerințe cu răspunsuri elaborate, lungi

Această cerință apare la SI, SIII și se rezolvă la fel. Conține trei părți, după modelul de mai jos.

1. Introducere (cauze, context, factori favorizanți, etc.)
2. Cuprins (Cine? Ce? Când? Unde? Cum?)
3. Concluzie (Consecințe. Efect)

C.2. Cerința „*Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia ...*”; Cerința apare la SII și trebuie rezolvată după modelul următor.

1. Un fapt istoric relevant prin care susținem că este reprezentat de „*menționăm faptul*”.

2. Prezintă detalii despre faptul istoric menționat.

3. Concluzia: În concluzie prin faptul istoric prezentat

C.3. Cerința „*Formulați un punct de vedere referitor la... și susținerea acestuia printr-un argument istoric*”

Cerința apare la SIII și se rezolvă în două etape:

1. Formularea punctului de vedere.

2. Argumentul istoric: redactează, la final, o frază care să conțină conectorii de cauzalitate („având în vedere...putem afirma că... astfel...”).

Etapele realizării unui eseu

Rezolvarea corectă a eseului trebuie să cuprindă trei părți:

- Introducere;
- Cuprins - include rezolvarea tuturor cerințelor marcate cu liniuță (de obicei patru);
- Concluzii.

Atenție! – concluzia eseului se rezolvă separat de cerința „*Formulați un punct de vedere referitor la... și susținerea acestuia printr-un argument istoric*”, care apare la sfârșitul eseului; trebuie înțelese ca două cerințe distincte, sunt evaluate separat.

Introducerea eseului

Nu trebuie să cuprindă informații detaliate. Are un **caracter general**, nu se oferă informații concrete, dar trebuie să conțină **idei clare**, care pregătesc cititorul pentru ceea ce urmează. Nu trebuie să fie mai lungă de **câteva rânduri** (trei-cinci).

Introducerea se elaborează pornind de la titlul eseului sau de la orice alt aspect solicitat prin titlul eseului; se face o prezentare succintă a probleme.

Exemplu: Pentru Constituțiile României se poate scrie despre necesitatea adoptării lor, în general, sau despre ce reprezintă acestea sau poate fi prezentată foarte scurt perioada de timp menționată în titlul eseului etc.

Concluzia eseului

Nu trebuie să cuprindă informații detaliate. Are un **caracter general**, nu se oferă informații concrete, dar trebuie să conțină **idei clare**, care întăresc ceea ce s-a spus.

Nu trebuie să fie mai lungă de **câteva rânduri** (trei-cinci).

Cu toate că în concluzie se pot exprima puncte de vedere, aceasta trebuie **separată de ultima cerință a eseului**: „*exprimați un punct de vedere...*”. În barem se alocă punctaj pentru exprimarea punctului de vedere și separat, pentru concluzie. Sintetizează ceea ce s-a scris în eseu sau exprimă o apreciere generală, dar plină de sens, asupra temei solicitate prin

Sfaturi în abordarea tuturor subiectelor

1. Subliniază pe foaia de examen cerințele subiectelor;
2. Răspunde la cerințe în ordine solicitată;
3. Răspunde la cerințe (nu scrie tot ce știi, ci ce ți se cere!);
4. Tratează răspunsurile echilibrat (**de exemplu:** pentru prezentarea a două bătălii, lungimea textului alocat pentru fiecare trebuie să fie aproximativ egală);
5. Stabilește, pentru eseu, ideile de legătură, care fac trecerea de la un răspuns la altul;
6. Realizează o schiță a eseului înainte de a-l elabora;
7. Aranjează și ordonează în pagină textul scris;
8. Folosește limbajul istoric.

CUPRINS

1. Scop obiective	1
2. Model subiect bacalaureat	2-3
3. Barem de notare și evaluare	4-5
4. Romanitatea românilor în viziunea istoricilor	6
3. Secolul al XX-lea – între democrație și totalitarism. Ideologii și practici politice în România și în Europa	7-8
4. Constituțiile României	9-12
5. Autonomii locale și instituții centrale în spațiul românesc (secolele al IX-lea - al XIII-lea)	13-19
6. Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari (secolele al XVIII-lea – al XX-lea	20-22
7. România postbelică. Stalinism, național-comunism și disidența anticomunistă. Construcția democrației postdecembriste	23-24
8. Spațiul românesc între diplomație și conflict în Evul Mediu și la începutul modernității	25-28
9. România și concertul european. De la „criza orientală” la marile alianțe ale secolului al XX	29-32
10. România în timpul Războiului Rece	33-34
11. Structura probei la Istorie	35
12. Tipuri de cerințe comune tuturor subiectelor (SI, SII, SIII)	35-37
13. Etapele realizării unui eseu	37
14. Sfaturi în abordarea tuturor subiectelor	38